

MØTEPROTOKOLL

Fra møte:	2/23 Klagenemnda for sentral godkjenning av foretak for ansvarsrett
Dato/tid:	23.05.2023 kl. 09.00 – 12.00
Sted:	Teams
Deltakere:	Silje Alund Lødemel, Per Christian Nordal, Lene Vedal Moore, Olav Haugerud, Endre Straume Mårstig, Joakim Damian Gebhardt, Cecilie Kaastrup Torbjørnsen, Kathrine Julin Pettersen Fra DiBK: Arnfinn Brenna Martinsen
Sekretariatet:	Silje Skogstad Nørstebøen
Møteleder:	Silje Alund Lødemel
Referent:	Silje Skogstad Nørstebøen
Referat også til:	Klagenemndas medlemmer og varamedlemmer Kommunal- og distriktsdepartementet

---

Sak 8/23   Protokoll fra klagenemndas møte 14.02.2023.

Protokollen ble godkjent uten merknader.

Sak 9/23   Klage på vedtak om avslag på søknad om sentral godkjenning fra NICOLE TORGERSEN RÅDGIVNING AS (klagesaksnr. 2023/132).

Klagenemnda viser til oversendelse av saken fra direktoratet. Klagenemnda kan prøve alle sider av saken, herunder ta hensyn til nye omstendigheter, jf. fvl. § 34.

Vedtak:

Klagen tas ikke til følge.

Vedtaket er endelig og kan ikke påklages, jf. byggesaksforskriften § 13-10.

Klagenemnda er i det alt vesentlige og i resultatet enig med direktoratet. Det hitsettes fra direktoratets redegjørelse, vurdering og vedtak:

«Klagen gjelder

Klagen gjelder avslag på søknad om sentral godkjenning for følgende godkjenningsområde:

- Overordnet ansvar for uavhengig kontroll i tiltaksklasse 1

I brev datert 21.11.2022 ble vedtak av 01.11.2022 påklaget av foretaket. Klagen er rettidig, jf. forvaltningsloven § 29.

Bakgrunn

Direktoratet for byggkvalitet mottok 15.10.2022 søknad om sentral godkjenning for ansvarsrett.

I vedtak datert 01.11.2022 avslo direktoratet delvis søknaden. Følgende godkjenningsområde ble innvilget:

- Ansvarlig søker i tiltaksklasse 1

Følgende godkjenningsområder ble ikke innvilget:

- Ansvarlig søker i tiltaksklasse 2
- Prosjektering av arkitektur i tiltaksklasse 2
- Prosjektering av brannkonsept i tiltaksklasse 1
- Prosjektering av geoteknikk i tiltaksklasse 1
- Prosjektering av konstruksjonssikkerhet i tiltaksklasse 1
- Overordnet ansvar for uavhengig kontroll i tiltaksklasse 1

Avslaget for godkjenningsområdet overordnet ansvar for uavhengig kontroll i tiltaksklasse 1 ble begrunnet med at foretaket ikke hadde dokumentert nødvendig praksis som kreves for dette godkjenningsområdet, jf. byggesaksforskriften (SAK10) §§ 13-5 fjerde ledd bokstav a med tilhørende veiledning.

Foretaket hadde dermed ikke dokumentert at det hadde kvalifikasjoner som var tilpasset godkjenningsområdet det var søkt, jf. SAK10 § 11-1 andre ledd.

Godkjenningsområder innvilget i klagesaksomgangen

Direktoratet tar klagen til følge når det gjelder godkjenningsområdet prosjektering av konstruksjonssikkerhet i tiltaksklasse 1. Det vil si at foretaket har fått innvilget dette godkjenningsområdet. Det ble ved avgjørelsen sett hen til referanseprosjekter og ytterligere informasjon sendt inn i klagesaksomgangen.

Generelle opplysninger om foretaket

Nicole Torgersen Rådgivning AS har ikke hatt sentral godkjenning tidligere.

Foretaket har ifølge Arbeidsgiver- og arbeidstakerregisteret ingen inntektsmottakere og ligger i Modum kommune i Viken fylke. Nicole Kunkel -Torgersen er daglig leder. Hun har utdanning fra Tyskland tilsvarende norsk ingeniørutdanning innen bygg fra 2005.

Foretaket har sin virksomhet innen prosjektering, rådgivning og konsulenttjenester innen bygg og anlegg, samt annet som naturlig faller sammen med dette. Foretaket er i Enhetsregisteret registrert med næringskoden 71.121 Byggeteknisk konsulentvirksomhet.

Saksgang

15.10.2022 Søknad om sentral godkjenning

19.10.2022 Mottatt tilleggsinformasjon

20.10.2022 Mottatt tilleggsinformasjon

21.10.2022 Foreløpig svarbrev

25.10.2022 Mottatt tilleggsinformasjon

28.10.2022 Mottatt tilleggsinformasjon

31.10.2022 Mottatt tilleggsinformasjon

01.11.2022 Vedtak om sentral godkjenning (Delvis avslag)

21.11.2022 Klage på avslag arkivert hos direktoratet

Foretakets anførsler

For godkjenningsområdet overordnet ansvar for uavhengig kontroll skriver foretaket i klagen at det er viktig at faglig ledelse har relevant praksis fra prosjektering. Videre skriver foretaket at det er et krav at faglig ledelse har erfaring med å kontrollere andre foretaks arbeid, og at Nicole Torgersen gjennom jobben som tilsynsleder har tilegnet seg relevant praksis. Foretaket informerer om at Torgersen i denne jobben kontrollerer blant annet brannprosjektering, konstruksjonssikkerhet og mange andre krav for oppfyllelse av byggeteknisk forskrift. Foretaket viser også til SAK10 § 11-4 med tilhørende veiledning. I veiledningen står det at faglig ledelse skal ha relevant praksis fra prosjektering og/eller utførelse. Foretaket anfører i dette tilfellet at kvalifikasjonskravet åpner for et og/eller krav, og at Torgersen stiller sterkt da hun har prosjektert i minst syv år. Videre vises det til formuleringen i veiledningen til SAK10 § 11-4 om at kravet til praksis kan oppfylles gjennom kontroll av andres arbeid. Foretaket anfører at dette er noe Torgersen gjør til daglig som tilsynsleder, og at hun gjennom tilsynet kontrollerer mye forskjellig som for eksempel brannkonsepter, flomanalyser, geotekniske notater, prosjekteringsgrunnlag og arbeidstegninger, samt tilhørende sjekklister og kvalitetssikringsrutiner. Videre poengteres det at bakgrunnen for at det åpnes tilsyn ofte er at det er observert mulige avvik i prosjekteringsgrunnlaget. Foretaket skriver også at det er et krav at faglig ledelse har kvalifikasjoner fra selve kontrolloppgaven, og mener at dette også er oppfylt gjennom Torgersens jobb som tilsynsleder. Mens andre foretak kontrollerer mer sporadisk, mener foretaket at Torgersen gjennomfører kontroller daglig i sin jobb som tilsynsleder.

Angående jobben som tilsynsleder utdyper foretaket at det ikke finnes mange tilsynsledere i Norge, og at yrkestittelen er relativt ny i forbindelse med byggesaker. Det informeres om at

Torgersen startet med tilsyn i byggesaker i 2015 mens hun var ansatt som fagleder på byggesak. Videre skriver foretaket at det er mange kommuner som verken har tilsyn eller en tilsynsleder. Det poengteres også at det ikke finnes noen utdanning for dette, som betyr at man må være faglig dyktig og ha forskjellig kompetanse for å kunne jobbe med tilsyn.

På bakgrunn av det ovennevnte anfører foretaket at Torgersen oppfyller kravene.

Det henvises for øvrig til klagen.

Vurdering

Direktoratet har vurdert klagen og funnet at den ikke kan føre frem hva gjelder sentral godkjenning for godkjenningsområdet overordnet ansvar for uavhengig kontroll i tiltaksklasse 1.

I henhold til SAK10 § 11-1 andre ledd og tilhørende veiledning skal foretaket i søknad om sentral godkjenning for ansvarsrett dokumentere at faglig ledelse er fast ansatt i foretaket og oppfyller krav til relevant utdanning og praksis som er tilpasset det omsøkte godkjenningsområdet. Relevant utdanning og praksis for et godkjenningsområde skal som utgangspunkt være knyttet til samme person.

Overordnet ansvar for uavhengig kontroll i tiltaksklasse 1

Krav til utdanning

Utdanningskravet for foretak som søker sentral godkjenning for funksjonen uavhengig kontrollerende i tiltaksklasse 1 er mesterbrev, høyere fagskolegrad eller tilsvarende, med tilhørende fire års relevant praksis, jf. SAK10 §§ 11-2 og 11-3 og tilhørende veiledning. Begrepet tilsvarende er ment å ta hensyn til utenlandsk utdanning. Etter § 11-5 andre ledd skal utdanning fra andre EØS-stater likestilles med tilsvarende norsk utdanning. Relevant utdanning for dette godkjenningsområdet vil for eksempel være mesterbrev i tømmerfaget. Høyere fagskolegrad eller bachelorgrad innen bygg vil også kunne være relevant.

Foretaket har dokumentert at daglig leder Nicole Torgersen har utdanning fra Tyskland tilsvarende ingeniørutdanning innen bygg. Utdanningen oppfyller kravet til relevant utdanning på tilstrekkelig nivå for det påklagede godkjenningsområdet.

Utdanningskravet er dermed oppfylt.

Krav til praksis

Sentral godkjenning for overordnet ansvar gis til foretak som har erfaring med kontroll av prosjekterings- og utførelsesoppgaver av relevante fagområder og grenseflater. Det er en forutsetning at foretaket har kvalifisert personell med relevant praksis fra prosjektering og prosjekteringsledelse, samt praksis fra utførelse/byggeledelse, og har rutiner for fagkontroll og tverrfaglig kontroll, slik at kontrollen utføres på en hensiktsmessig måte og i nødvendig omfang. Det følger av bestemmelsene om gjennomføring av kontroll at kontroll skal være

helhetlig og gjennomgående og omfatte både kontroll av prosjektering og kontroll av utførelse (se særlig § 14-7 tredje og fjerde ledd). Ansvarsrett for kontroll forutsetter kompetanse til å kontrollere både prosjektering og utførelse.

Kravet om praksis fra kontrollarbeid kan oppfylles gjennom erfaring med kontroll av andres arbeid, for eksempel som prosjekteringsleder, byggeleder, ekstern kvalitetsleder, takstmann mv, jf. SAK10 § 11-4 fjerde ledd med tilhørende veiledning.

Det følger av plan- og bygningsloven § 23-7 at ansvarlig kontrollerende skal være uavhengig av det foretaket som utfører arbeidet som kontrolleres. Ansvarlig kontrollerende for prosjekteringen har ansvar for å kontrollere at prosjekteringsgrunnlaget og de prosjekterte løsninger som er utarbeidet for tiltaket, er dokumentert og i samsvar med krav og tillatelser gitt i eller i medhold av plan- og bygningsloven. Ansvarlig kontrollerende for utførelsen har ansvar for å kontrollere at det foreligger tilstrekkelig prosjektert grunnlag for utførelsen, at utførelsen er dokumentert å være i samsvar med krav og tillatelser gitt i eller i medhold av plan- og bygningsloven, og at utførelsen er i samsvar med prosjekteringsgrunnlaget.

I tillegg følger det av SAK10 § 12-5 at ansvarlig kontrollerende har ansvar for å planlegge og gjennomføre kontroll samt foreta sluttkontroll, å levere grunnlag for gjennomføringsplan innenfor sitt ansvarsområde, herunder utarbeide sluttrapport og kontrollerklæring ved avsluttet kontroll som viser hva som er kontrollert, hvilke avvik som er avdekket og hvordan avvikene er behandlet, å kontrollere at tiltaket er i overensstemmelse med krav gitt i eller med hjemmel i plan- og bygningsloven, og melde fra til de aktuelle ansvarlige foretak om avvik som avdekkes, å melde fra til ansvarlig søker om avvik som ikke blir lukket av det ansvarlige foretak, og melde fra til kommunen dersom avvik ikke blir lukket i tiltaket, å koordinere grensesnitt mot andre ansvarlig kontrollerende, og bidra til å koordinere kontrollen der det er flere ansvarlig kontrollerende, samt ansvar for underleverandør (underkontrollør) uten egen ansvarsrett.

Foretaket har i søknaden vedlagt et dokument ved navn «referanser» der det opplyses om at foretaket ikke har erklært formelt ansvar for kontroll i byggesaker, men at oppgaven blant annet er gjennomført i forbindelse med søknader om bruksendring. Videre informeres det om at det ved bruksendringer gjennomføres en sjekk ved å se på hva som er bygget, hva kravene er, hva som må prosjekteres og søkes om. Foretaket anfører at dette nærmest kan regnes som en uavhengig kontroll, og at det her kontrolleres i hvor stor grad bygningen tilfredsstillende de tekniske kravene.

Direktoratet etterspurte i brev av 21.10.2022 om flere referanseprosjekter for godkjenningssområdet overordnet ansvar for uavhengig kontroll som dokumenterte at foretaket hadde tilstrekkelig praksis. Det ble her vist til hva godkjenningssområdet omfatter og hvilke kvalifikasjoner som kreves.

Foretaket besvarte henvendelsen med en rekke tilsynsrapporter og anførte, som i klagesaksomgagen, at Torgersen har dokumentert relevant praksis med uavhengig kontroll gjennom jobben som tilsynsleder ved at hun ved tilsyn kontrollerer mye forskjellig som for eksempel brannkonsepter, flomanalyser, geotekniske notater, prosjekteringsgrunnlag og arbeidstegninger, samt tilhørende sjekklister og kvalitetssikringsrutiner.

Til foretakets anførsler om at praksis fra rollen som tilsynsleder er relevant for godkjenningsområdet overordnet ansvar for uavhengig kontroll vil direktoratet innledningsvis bemerke at det følger av pbl. § 25-1 at kommunen har plikt til å føre tilsyn i byggesaker med at tiltaket gjennomføres i samsvar med gitte tillatelser og bestemmelser gitt i eller i medhold av plan- og bygningsloven. Gjennom erfaringen som tilsynsleder som foretaket viser til vurderer direktoratet at man vil kunne tilegne seg kunnskap om plan- og bygningsrett, kravene i byggesaksforskriften og byggteknisk forskrift. Rollen som tilsynsleder i en kommune kontra rollen som uavhengig kontrollerende i en byggesak dreier seg imidlertid om ulike ansvarsområder og ulike oppgaver. Direktoratet finner at erfaringen som tilsynsleder innehar relevante elementer for selve kontrolloppgaven, men ikke nok til at det kan anses som tilstrekkelig relevant og dekkende for helheten i de oppgaver som funksjonen og området innebærer. Det vises i denne sammenheng til ansvarlig kontrollerendes ansvar nevnt ovenfor.

Etter direktoratets brev av 21.10.2022 viste også foretaket til at de i forbindelse med byggesak i Lier kommune gnr/bnr: 147/55 hadde erklært ansvar som uavhengig kontrollerende av sikkerhet ved brann og lys i tiltaksklasse 1. Det følger av SAK10 § 15-2 at kommunen ved utført tilsyn i den enkelte sak skal utarbeide tilsynsrapport. Dersom tilsynsrapporten berører grunnlaget for sentral godkjenning for ansvarsrett, skal kopi av rapporten sendes direktoratet. Dersom det fattes vedtak om å frata ansvarsrett, eller det gis advarsel til et foretak, skal kommunen også melde ifra til den sentrale godkjenningsordningen om dette, jf. pbl. § 23-3 femte ledd. Direktoratet ble i den forbindelse gjort oppmerksom på at Lier kommune foretok et dokumenttilsyn med foretaket i forbindelse med den ovennevnte byggesaken for å undersøke hvorvidt foretaket hadde lovlig adgang til å erklære ansvarsrett overfor bygningsmyndighetene i byggesaken. Under tilsynet avdekket kommunen ett avvik, i form av at foretaket ikke hadde dokumentert oppfyllelse av kravene som stilles til ansvarlige foretak i pbl. §§ 23-3, 23-7 samt SAK10 § 12-5. Kommunen fant at Torgersens erfaring som tilsynsleder og fagleder på byggesak ikke kunne legges til grunn som relevant arbeidserfaring, og ansvarsretten ble derfor trukket tilbake 15.11.2022. Direktoratet finner derfor ikke at dette referanseprosjektet kan legges til grunn som relevant praksis for området.

På bakgrunn av det ovennevnte kan vi ikke se at kravet til praksis med uavhengig kontroll er oppfylt.

I henhold til SAK10 § 11-4 første ledd må foretak som påtar seg ansvar som ansvarlig kontrollerende ha faglig ledelse med relevante faglige kvalifikasjoner innenfor utførelse

og/eller prosjektering i tillegg til praksis fra uavhengig kontroll. Det samme gjelder foretak som søker om sentral godkjenning, jf. SAK10 § 11-4 femte ledd. Det fremgår også, som tidligere nevnt, av SAK10 § 13-5 fjerde ledd bokstav a med tilhørende veiledning at det i tillegg til kravet om praksis fra uavhengig kontroll av prosjekterings- og utførelsesoppgaver av relevante fagområder og grenseflater, er et krav at foretaket har kvalifisert personell med relevant praksis fra prosjektering og prosjekteringsledelse, i tillegg til praksis fra utførelse/byggeledelse.

Etter en gjennomgang av innsendt dokumentasjon både i søknadsomgangen og i klagesaksomgangen har foretaket blant annet dokumentert at Torgersen har hatt prosjekteringsansvar i foretaket Splitkon AS med fokus på lyd, brann og konstruksjonssikkerhet. Det er også vist til at Torgersen var ansatt i konstruksjonsavdelingen ved Loe Betongelementer AS i perioden 2006-2013, der hun jobbet som konstruktør. Dette innebar blant annet prosjektering av bygninger i forhold til konstruksjonssikkerhet, oppfyllelse av krav til brann, detaljløsninger etc.

Direktoratet finner på bakgrunn av dette at foretaket har vist til relevant praksis med prosjektering, men kan ikke se at det er dokumentert relevant praksis med uavhengig kontroll av prosjektering og utførelse, prosjekteringsledelse eller utførelse/byggeledelse. Det er derfor ikke dokumentert at forutsetningene for å få sentral godkjenning for overordnet ansvar for uavhengig kontroll er til stede.

Konklusjon

På bakgrunn av det ovenfor nevnte finner direktoratet at Nicole Torgersen Rådgivning AS verken i søknaden eller i klagesaksomgangen har dokumentert at det har tilstrekkelige kvalifikasjoner til å få sentral godkjenning for godkjenningsoverordnede ansvar for uavhengig kontroll i tiltaksklasse 1.

Direktoratet har etter dette kommet til at klagen ikke kan tas til følge.

Direktoratet gjør for øvrig oppmerksom på at foretaket igjen kan søke om sentral godkjenning for ansvarsrett når det kan dokumenteres at vilkårene i kapittel 11, og øvrige vilkår etter forskrift om byggesak (byggesaksforskriften) av 26.03.2010 nr. 488 er oppfylt.

Oppsummering:

Direktoratet for byggkvalitet finner ikke å kunne ta klagen til følge for det påklagede godkjenningsoverordnede ansvar.»

Sak 10/23 Klage på vedtak om avslag på søknad om sentral godkjenning fra J & K JOHNSEN AS (klagesaksnr. 2023/239).

Klagenemnda viser til oversendelse av saken fra direktoratet. Klagenemnda kan prøve alle sider av saken, herunder ta hensyn til nye omstendigheter, jf. fvl. § 34.

Vedtak:

Klagen tas ikke til følge.

Vedtaket er endelig og kan ikke påklages, jf. byggesaksforskriften § 13-10.

Klagenemnda er i det alt vesentlige og i resultatet enig med direktoratet. Det hitsettes fra direktoratets redegjørelse, vurdering og vedtak:

«Klagen gjelder

Klagen gjelder avslag på søknad om sentral godkjenning for følgende godkjenningsområder:

- Prosjektering av sanitærinstallasjoner i tiltaksklasse 1
- Prosjektering av varme- og kuldeinstallasjoner i tiltaksklasse 1

I klage innsendt 21.02.2023 ble vedtak av 09.02.2023 påklaget av foretaket ved daglig leder Stein Lie. Klagen er rettidig, jf. forvaltningsloven § 29.

Bakgrunn

Direktoratet for byggkvalitet mottok 16.01.2023 søknad om sentral godkjenning for ansvarsrett.

I vedtak datert 09.02.2023 avslo direktoratet delvis søknaden. Følgende godkjenningsområder ble innvilget:

- Ansvarlig søker i tiltaksklasse 1
- Utførelse av vannforsynings- og avløpsanlegg i tiltaksklasse 1
- Utførelse av tømmerarbeid og montering av trekonstruksjoner i tiltaksklasse 1
- Utførelse av murarbeid i tiltaksklasse 1
- Utførelse av sanitærinstallasjoner i tiltaksklasse 1
- Utførelse av varme- og kuldeinstallasjoner i tiltaksklasse 1
- Utførelse av ventilasjon- og klimainstallasjoner i tiltaksklasse 1

Følgende godkjenningsområde ble ikke innvilget:

- Prosjektering av konstruksjonssikkerhet i tiltaksklasse 1
- Prosjektering av sanitærinstallasjoner i tiltaksklasse 1
- Prosjektering av varme- og kuldeinstallasjoner i tiltaksklasse 1
- Utførelse av varme- og kuldeinstallasjoner i tiltaksklasse 2

Avslaget for godkjenningsområdene prosjektering av sanitærinstallasjoner i tiltaksklasse 1 og prosjektering av varme- og kuldeinstallasjoner i tiltaksklasse 1 ble begrunnet med at foretaket ikke hadde dokumentert tilstrekkelig relevant utdanning på det nivået som kreves, jf. byggesaksforskriften (SAK10) §§ 11-2, 11-3 og 11-5 med tilhørende veiledning. Foretaket hadde dokumentert faglig ledelse med mesterbrev i tømmerfaget og teknisk fagskole innen maskin som ble vurdert som ikke tilstrekkelig relevant for godkjenningsområdene. Det var også dokumentert ansatt med relevant fag-/svennebrev, men som ikke oppfylte kravet til utdanningsnivå for funksjonen prosjekterende i tiltaksklasse 1.

Det ble også bemerket av foretaket hadde hatt sentral godkjenning for disse godkjenningsområdene tidligere, i henhold til overgangsbestemmelsen i SAK10 § 20-3. Til dette bemerket direktoratet at overgangsbestemmelsen kun gjelder foretak som søker fornyelse av sentral godkjenning. Ettersom foretaket hadde søkt etter at den sentrale godkjenningen hadde utløpt, ville ikke overgangsbestemmelsen komme til anvendelse.

Generelle opplysninger om foretaket

J & K Johnsen AS fikk sentral godkjenning første gang 21.01.2008. I perioden 16.12.2019 – 16.12.2022 hadde foretaket sentral godkjenning for følgende godkjenningsområder:

- Ansvarlig søker i tiltaksklasse 1
- Prosjektering av sanitærinstallasjoner i tiltaksklasse 1
- Prosjektering av varme- og kuldeinstallasjoner i tiltaksklasse 1
- Utførelse av vannforsynings- og avløpsanlegg i tiltaksklasse 1
- Utførelse av tømmerarbeid og montering av trekonstruksjoner i tiltaksklasse 1
- Utførelse av murarbeid i tiltaksklasse 1
- Utførelse av sanitærinstallasjoner i tiltaksklasse 1
- Utførelse av varme- og kuldeinstallasjoner i tiltaksklasse 1
- Utførelse av ventilasjon- og klimainstallasjoner i tiltaksklasse 1

Foretaket har ifølge Arbeidsgiver- og arbeidstakerregisteret 32 inntektsmottakere og ligger i Follebu i Gausdal kommune i Innlandet fylke. Stein Lie er daglig leder. Han har høyere fagskolegrad innen maskin fra 1988. Videre er det dokumentert at faglig leder for rør, Petter Slettmoen Hage, har svennebrev i rørleggerfaget fra 2017 og svennebrev i tømmerfaget fra 2014. Det er også dokumentert at prosjektleder Pål Stenshagen har svennebrev og mesterbrev i tømmerfaget fra henholdsvis 2013 og 2019. Videre er det dokumentert at øvrig faglig ledelse og ansatte har utdanning i form av fag-/svennebrev i murerfaget og svennebrev i kobber- og blikkenslagerfaget.

Foretaket har sin virksomhet innen rørlegger og blikkenslagervirksomhet samt virksomhet som naturlig står i forbindelse med dette, herunder deltagelse i andre selskaper. Foretaket er i Enhetsregisteret registrert med næringskoden 43.221 Rørleggerarbeid.

Saksgang

16.01.2023 Søknad

17.01.2023 Henvendelse fra foretaket

08.02.2023 Foreløpig svarbrev

09.02.2023 Mottatt tilleggsinformasjon

09.02.2023 Foreløpig svarbrev

09.02.2023 Mottatt tilleggsinformasjon

09.02.2023 Vedtak om sentral godkjenning (Delvis avslag)

21.02.2023 Klage på avslag arkivert hos direktoratet

Foretakets anførsler

Foretaket ved daglig leder Stein Lie skriver i klagen at de hadde forberedt alt med tanke på at søknad skulle sendes inn rettidig i forhold til fristen for fornyelse av sentral godkjenning.

Videre informerer foretaket om at prosjektleder som jobbet med fornyelsen av den sentrale godkjenningen manglet to dokumenter og at søknaden ikke ble sendt inn på grunn av dette. I mellomtiden ble han far for første gang og glemte å sende inn søknaden. Foretaket ønsker at dette er en faktor som skal hensyntas.

De ønsker samtidig at det tas en ny vurdering av den teoretiske utdanningen foretaket har. Det informeres om at Stein Lie har teknisk fagskole innen maskin og konstruksjon, og at han har tatt teorieksamen for rørleggerfaget. Foretaket skriver også at Lie har jobbet stort sett hele livet med sanitærinstallasjoner og at han har fått godkjent denne utdannelsen siden rundt 2008-2009.

Foretaket skriver videre at Petter Hage som prosjektleder har tatt tre av fire år deltid ved teknisk fagskole, linje KEM (Klima, energi og miljø), og at han vil påbegynne det siste året til høsten. I tillegg til dette har han svennebrev som rørlegger og tømrer.

Det vises også til at Einar Offigstad har svennebrev som rørlegger, i tillegg til at han har påbegynt teknisk fagskole deltid, der han har gjennomført to av totalt fire år.

På bakgrunn av det ovennevnte ber foretaket om å bli vurdert etter overgangsbestemmelsen, eller subsidiært bli godkjent på bakgrunn av kvalifikasjonene nevnt over.

Det henvises for øvrig til klagen.

Vurdering

Direktoratet har vurdert klagen og funnet at den ikke kan føre frem hva gjelder sentral godkjenning for godkjenningsområdene prosjektering av sanitærinstallasjoner i tiltaksklasse 1 og prosjektering av varme- og kuldeinstallasjoner i tiltaksklasse 1.

I henhold til SAK10 § 11-1 andre ledd og tilhørende veiledning skal foretaket i søknad om sentral godkjenning for ansvarsrett dokumentere at faglig ledelse er fast ansatt i foretaket og oppfyller krav til relevant utdanning og praksis som er tilpasset det omsøkte godkjenningsområdet. Relevant utdanning og praksis for et godkjenningsområde skal som utgangspunkt være knyttet til samme person.

Samlet vurdering av de påklagede godkjenningsområdene

Krav til utdanning

Utdanningskravet for foretak som søker sentral godkjenning for funksjonen ansvarlig prosjekterende i tiltaksklasse 1 er mesterbrev eller tilsvarende, med fire års relevant praksis, jf. SAK10 §§ 11-2 og 11-3 og tilhørende veiledning. Relevant utdanning for disse godkjenningsområdene vil for eksempel være mesterbrev i rørleggerfaget. Høyere fagskolegrad eller bachelorgrad innen KEM eller VVS vil også kunne være relevant for områdene.

Foretaket har som nevnt dokumentert at daglig leder Stein Lie har høyere fagskolegrad innen maskin fra 1988. Høyere fagskolegrad oppfyller følgelig kravet til nødvendig utdanningsnivå for de påklagede godkjenningsområdene. I tillegg til å være på nødvendig nivå, må utdanningen også være tilstrekkelig relevant for godkjenningsområdet det søkes om. Spørsmålet blir derfor om høyere fagskolegrad innen maskin er tilstrekkelig relevant for prosjektering sanitærinstallasjoner og prosjektering av varme- og kuldeinstallasjoner.

Ved vurderingen av om utdanningen anses som relevant vil fagretning og fagkombinasjon være sentralt, jf. SAK10 § 11-3 og tilhørende veiledning. Et avgjørende moment vil være om utdanningens innhold og fagretning gjenspeiler det påklagede godkjenningsområdets innhold og arbeidsoppgaver.

Prosjektering av sanitærinstallasjoner omfatter plassering av sanitærutstyr med tilhørende rørsystemer, herunder vann- og avløpsledninger, manuelle brannslanger og stikkledninger fram til kommunalt ledningsnett. Godkjenningsområdet omfatter prosjektering av renseanlegg for vann og avløp og prosjektering av sanitærinstallasjon for mindre bassenger. Tiltaksklasse 1 omfatter prosjektering av nye eller endring av eksisterende installasjoner med liten vanskelighetsgrad eller kompleksitet, i bygning med inntil to boenheter over hverandre, jf. SAK10 § 13-5 andre ledd bokstav h og tilhørende veiledning.

Prosjektering av varme- og kuldeinstallasjoner omfatter prosjektering av vannbårne varme- og kuldeinstallasjoner. Prosjekteringen skal omfatte en spesifisering av produkter som inngår i installasjonen og det skal sikres at produktene har produktdokumentasjon, jf. forskrift om omsetning og dokumentasjon av produkter til byggverk. Prosjekteringen omfatter også tilkobling av varme- og kjølebatterier til ventilasjonsaggregater samt tilkobling av sekundærsiden til varmeveksler fra fjernvarme, og dimensjonering og kravspesifisering til brannsikring for gjennomføringer i vegger og brannskiller. Tiltaksklasse 1 omfatter prosjektering av nye eller endring av eksisterende installasjoner med liten vanskelighetsgrad eller kompleksitet, i bygning med inntil to boenheter over hverandre. Godkjenningssområdet omfatter varme- og kuldeinstallasjoner med effekt inntil 50 kW, jf. SAK10 § 13-5 andre ledd bokstav i og tilhørende veiledning.

For at en utdanning skal anses relevant for disse godkjenningssområdene er det følgelig avgjørende at utdanningen innehar opplæring i fag knyttet til rørsystemer, sanitærinstallasjoner og varme- og kuldeteknikk.

Utdanningen innen maskin innehar opplæring i fag som materiallære, elektro/automatisering, mekanikk, konstruksjonsteknikk, tilvirkningsteknikk, og energiteknikk.

Til forskjell fra dette retter eksempelvis en teknisk fagskole med linjefag KEM seg mot fag innen sanitær- og røranlegg, kulde- og varmeanlegg, luftbehandling, VVS-teknisk systemforståelse og energivurderinger.

Når det gjelder den dokumenterte utdanningen vurderer direktoratet at utdanningen ikke innehar opplæring innen fag knyttet til rørsystemer, sanitærinstallasjoner og varme- og kuldeteknikk. Direktoratet finner ikke at den dokumenterte utdanningen gjenspeiler de påklagede godkjenningssområdenes innhold og arbeidsoppgaver. Utdanningen vurderes dermed til å ikke være tilstrekkelig relevant for prosjektering av sanitærinstallasjoner og prosjektering av varme- og kuldeinstallasjoner.

Utdanningskravet, herunder krav til relevant utdanning, er dermed ikke oppfylt for Stein Lie.

Foretaket har også dokumentert at prosjektleder Pål Stenshagen har mesterbrev i tømmerfaget fra 2019. Mesterbrev oppfylder kravet til nødvendig utdanningsnivå for de påklagede godkjenningssområdene. Spørsmålet blir videre om mesterbrev i tømmerfaget er tilstrekkelig relevant for prosjektering sanitærinstallasjoner og prosjektering av varme- og kuldeinstallasjoner.

Utdanningen i tømmerfaget innehar opplæring i konstruksjons- og innredningsarbeid i bygninger og produksjon og montering av elementer og moduler. Læreplanen for tømmerfaget viser at kompetansemålene blant annet inneholder bygging av nye utvendige og

innvendige konstruksjoner av tre og stål, bygge og montere ulike typer komplette veggkonstruksjoner og takkonstruksjoner, velge konstruksjoner og løsninger ved rehabiliterings- og ombyggingsarbeid som forebygger skader, og montering av vinduer og dører og isolere og tette rundt dem.

Direktoratet finner derfor at mesterbrev i tømmerfaget med dens innhold ikke gjenspeiler det påklagede godkjenningsområdenes innhold og arbeidsoppgaver. Utdanningen vurderes dermed til å ikke være tilstrekkelig relevant for prosjektering av sanitærinstallasjoner og prosjektering av varme- og kuldeinstallasjoner.

Utdanningskravet, herunder kravet til relevant utdanning, er dermed ikke oppfylt for Pål Stenshagen.

Foretaket har som nevnt også vist til flere ansatte med fag-/svennebrev, deriblant Petter Slettmoen Hage med svennebrev i rørleggerfaget. Svennebrev i rørleggerfaget er relevant for de påklagede godkjenningsområdene, men oppfyller ikke kravet til nødvendig utdanningsnivå for funksjonen prosjekterende i tiltaksklasse 1. Foretaket opplyser også om at Hage har fullført tre av fire år deltid ved teknisk fagskole, linje KEM, og at han vil påbegynne det siste året til høsten.

Til dette vil direktoratet bemerke at det ved søknad om sentral godkjenning må dokumenteres at utdanningsnivåene i SAK10 § 11-2 er oppfylt i henhold til de funksjonene og tiltaksklassene foretaket søker om, jf. SAK10 § 11-3. Utdanning kan dokumenteres ved å legge frem kopi av vitnemål eller kvalifikasjonsbevis, jf. SAK10 § 11-1 andre ledd med tilhørende veiledning. Direktoratet vurderer at foretaket må kunne vise til en fullført utdanning i form av vitnemål eller lignende dokumentasjon på fullført utdanning for at kravene til nødvendig utdanningsnivå skal anses oppfylt. Dette er også stadfestet av Klagenemnda for sentral godkjenning flere ganger, ref. blant annet nemndas saksnummer 59/20, 26/21, 14/22 og 5/23. Ettersom utdanningen til Haga ikke er fullført og bestått, anses ikke kravet til nødvendig utdanningsnivå oppfylt. Dette vil også gjøres gjeldende når det gjelder foretakets anførsel om at Stein Lie har fullført teorieksamen for rørleggerfaget. Direktoratet kan kun legge formell utdanning til grunn, og det må som nevnt dokumenteres en fullført og bestått utdanning i form av vitnemål, kopi av mesterbrev eller lignende for at kravet til nødvendig utdanningsnivå anses oppfylt.

Utdanningskravet, herunder kravet til nødvendig utdanningsnivå, er dermed ikke oppfylt for Petter Slettmoen Hage, eller øvrig faglig ledelse med utdanning tilsvarende fag-/svennebrev.

Kravet til utdanning er dermed ikke oppfylt.

Forholdet til overgangsbestemmelse

Overgangsbestemmelsen i SAK10 § 20-3 innebærer at foretak som søker fornyelse av sin sentrale godkjenning kan vurderes etter de mer lempelige kompetansekravene som gjaldt før

01.01.2016, hvor langvarig og god praksis kunne kompensere for manglende utdanningsnivå. Bestemmelsen gjelder frem til 01.07.2025 og ble innført for at foretakene skulle få tid til å oppgradere sin formalkompetanse og tilpasse seg regelverket.

Det avgjørende for at overgangsbestemmelsen skal komme til anvendelse er at det er søkt om fornyelse av sentral godkjenning. Det vil si at foretakene tidligere må ha hatt sentral godkjenning for de omsøkte godkjenningsområdene og at den nye søknaden må være innsendt innen utløpet av forrige godkjenningsperiode. Det vil si at foretaket på søknadstidspunktet må ha en gyldig sentral godkjenning for de godkjenningsområdene og tiltaksklassene det søker fornyelse av. Oversettes denne fristen vil ikke søknaden være å regne som en fornyelse og søknaden vil bli vurdert opp mot kvalifikasjonskravene i SAK10 kapittel 11 på vanlig måte. Denne fristen er absolutt.

Foretaket J & K Johnsen AS hadde i perioden 16.12.2019-16.12.2022 sentral godkjenning for de påklagede godkjenningsområdene. Begge godkjenningsområdene var innvilget i henhold til overgangsbestemmelsen i SAK10 § 20-3. Ny søknad om sentral godkjenning ble sendt inn 16.01.2023, det vil si etter at forrige godkjenning utløp. Det innebærer at forutsetningen om at søknaden er sendt inn innen utløpet av forrige godkjenningsperiode, ikke er til stede. Denne fristen er som nevnt absolutt og overgangsbestemmelsen kommer derfor ikke til anvendelse i dette tilfellet. Foretaket har derfor blitt vurdert opp mot kvalifikasjonskravene i SAK10 kapittel 11 på vanlig måte.

Direktoratet ønsker også å påpeke at tidligere godkjenning for de påklagede godkjenningsområdene er gitt på bakgrunn av Nils Martin Bølien som faglig leder. Han har svennebrev i rørleggerfaget fra 1999. Bølien fremgår ikke lenger av foretakets organisasjonsplan, og det er ikke dokumentert at han lenger er en del av foretakets faglige ledelse. Da Bølien ikke lenger er en del av foretakets faglige ledelse, vil ikke overgangsbestemmelsen komme til anvendelse i alle tilfeller.

Overgangsbestemmelsen gjelder som nevnt kun for foretak som har fått innvilget sentral godkjenning kompensert for manglende utdanningsnivå før 1.januar 2016. Vurdering av hvorvidt praksis i det enkelte tilfellet kan kompensere for manglende utdanningsnivå, er en konkret skjønnsmessig vurdering. Videre kan praksis aldri kompensere for totalt fravær av formell utdanning, jf. SAK10 § 20-3 med tilhørende veiledning. Overgangsbestemmelsen kommer heller ikke til anvendelse i de tilfellene det ikke er dokumentert tilstrekkelig relevant utdanning.

Foretaket har i søknaden dokumentert at faglig leder for rør nå er Petter Slettmoen Hage. Hage har svennebrev i rørleggerfaget fra 2017 og svennebrev i tømmerfaget fra 2014. Han var også ansatt i foretaket i 2015/2016, men kunne følgelig ikke legges til grunn som faglig leder da han på dette tidspunktet ikke hadde relevant svennebrev for området. Som det følger av utdanningsvurderingen ovenfor er det ikke dokumentert annen faglig ledelse med relevant utdanning for området.

På bakgrunn av redegjørelsen ovenfor kommer overgangsbestemmelsen ikke til anvendelse, og foretaket er derfor, som nevnt, vurdert opp mot de ordinære kvalifikasjonskravene i SAK10 kapittel 11.

Krav til praksis

Som følge av at kravet til utdanning ikke er oppfylt, er det ikke nødvendig å gå detaljert igjennom referanseprosjektene for å kunne avgjøre klagen. Direktoratet bemerker likevel kort at foretaket har vist til arbeider som omfattes av godkjenningsområdet, men at det ikke er anledning til å la praksis veie opp for manglende utdanningsnivå utover de tilfellene som overgangsbestemmelsen omfatter, jf. SAK10 §§ 11-3 og 20-3.

Konklusjon

På bakgrunn av det ovenfor nevnte finner direktoratet at J & K Johnsen AS verken i søknaden eller i klagesaksmgangen har dokumentert at det har tilstrekkelige kvalifikasjoner til å få sentral godkjenning for godkjenningsområdene prosjektering av sanitærinstallasjoner i tiltaksklasse 1 og prosjektering av varme- og kuldeinstallasjoner i tiltaksklasse 1.

Direktoratet har etter dette kommet til at klagen ikke kan tas til følge.

Direktoratet gjør for øvrig oppmerksom på at foretaket igjen kan søke om sentral godkjenning for ansvarsrett når det kan dokumenteres at vilkårene i kapittel 11, og øvrige vilkår etter forskrift om byggesak (byggesaksforskriften) av 26.03.2010 nr. 488 er oppfylt.

Oppsummering:

Direktoratet for byggkvalitet finner ikke å kunne ta klagen til følge for de påklagede godkjenningsområdene.»

Sak 11/23 Klage på vedtak om avslag på søknad om sentral godkjenning fra SPRINKLERTJENESTER AS (klagesaksnr. 2023/242).

Klagenemnda viser til oversendelse av saken fra direktoratet. Klagenemnda kan prøve alle sider av saken, herunder ta hensyn til nye omstendigheter, jf. fvl. § 34.

Vedtak:

Klagen tas ikke til følge.

Vedtaket er endelig og kan ikke påklages, jf. byggesaksforskriften § 13-10.

Klagenemnda er i det alt vesentlige og i resultatet enig med direktoratet. Det hitsettes fra direktoratets redegjørelse, vurdering og vedtak:

«**Klagen gjelder**

Klagen gjelder avslag på søknad om sentral godkjenning for følgende godkjenningsområde:

- Prosjektering av slukkeinstallasjoner i tiltaksklasse 2

I klage innsendt 21.02.2023 ble vedtak av 21.02.2023 påklaget av foretaket ved daglig leder Roar Wilhelmsen. Klagen er rettidig, jf. forvaltningsloven § 29.

Bakgrunn

Direktoratet for byggkvalitet mottok 03.02.2023 søknad om sentral godkjenning for ansvarsrett.

I vedtak datert 21.02.2023 avslo direktoratet søknaden. Følgende godkjenningsområde ble ikke innvilget:

- Prosjektering av slukkeinstallasjoner i tiltaksklasse 2

Avslaget ble begrunnet med at det ikke var dokumentert tilstrekkelig relevant utdanning, jf. byggesaksforskriften (SAK10) § 11-3 og 11-5 med tilhørende veiledning. Det ble også vist til i avslaget at foretaket dermed heller ikke hadde dokumentert tilstrekkelig relevant praksis som bygger på utdanningen som kreves, jf. SAK10 § 11-3 første ledd med tilhørende veiledning.

Avslaget var også begrunnet med at foretaket ikke var registrert i Merverdiavgiftsregisteret, og kravet i SAK10 § 13-1 a første ledd bokstav a var derfor ikke oppfylt. Det var heller ikke dokumentert at foretaket var unntatt registreringsplikten, eller at foretaket var forhåndsregistrert i Merverdiavgiftsregisteret.

Generelle opplysninger om foretaket

Sprinklertjenester AS har ikke hatt sentral godkjenning tidligere. Foretaket har ifølge Arbeidsgiver- og arbeidstakerregisteret ingen inntektsmottakere og ligger på Brøttum i Ringsaker kommune i Innlandet fylke. Roar Wilhelmsen er daglig leder. Han har fullført ingeniørutdanning ved avdeling for elektro, studieretning for telematikk fra 1993.

Foretaket har sin virksomhet innen teknisk konsulentvirksomhet, som omfatter ingeniørtjenester i forbindelse med prosjektering, kontroll og vedlikehold av aktive brannsløkkeanlegg samt hva hermed står i forbindelse, herunder delta i andre selskaper med lignende virksomheter, videresalg av komponenter til automatiske brannsløkkeanlegg og også opptre som agent for produsenter samt hva hermed står i forbindelse. Foretaket er i Enhetsregisteret registrert med næringskoden 71.129 Annen teknisk konsulentvirksomhet.

Saksgang

03.02.2023 Søknad

21.02.2023 Vedtak om sentral godkjenning (Avslag)

21.02.2023 Klage på avslag arkivert hos direktoratet

Foretakets anførsler

Foretaket ved daglig leder Roar Wilhelmsen skriver innledningsvis i klagen at de mener at avslaget på søknaden om sentral godkjenning er basert på feil grunnlag i forhold til krav for prosjektering av slukkeinstallasjoner.

Videre mener foretaket at direktoratets vurdering av relevant utdanning for slukkeinstallasjoner ikke er gjort med tilstrekkelig vektlegging av bakgrunn, basert på kravene som stilles i SAK10 § 13-5 andre ledd bokstav j med tilhørende veiledning. Foretaket anfører at de kan vise til dokumentert kompetanse til å prosjektere etter standardene eller tilsvarende som er nevnt i veiledning til byggt teknisk forskrift og veiledningen til SAK10 § 13-5 andre ledd bokstav j. Videre skriver foretaket at de kan vise til prosjektering etter NS-EN 12845:2015 og NS-INSTA 900-1:2013 (NS-EN 16925), og viser til at foretaket har FG-900-3 personsertifisering for prosjektering og kontroll av slukkeanlegg, og at dette er vedlagt klagen. Foretaket skriver også at sertifikat for vedlikehold av slukkeanlegg med gyldighet frem til mai 2022 også er vedlagt. Når det gjelder prosjektering etter tilsvarende standarder så anfører foretaket at det ikke finnes utdanningsløp i Norge for vanntåkeanlegg og skumanlegg, og at man er henvist til standardene NS-EN14972 for vanntåke, NS-EN13565 for skum og ikke minst produsentene og leverandørene for å få tilfredsstillende kompetanse på dette. Foretaket mener dette er kompetanse som er ervervet over år med både prosjektering og vedlikehold av slike anlegg.

Videre informerer foretaket om at de har sertifiseringer på høytrykk vanntåkeanlegg, og at det i tidligere arbeidsforhold hos Sprinklerpartner AS er prosjektert og utført service, vedlikehold og kontroll på disse anleggene, som i stor grad har tiltaksklasse 3 og defineres under standard NS-EN 14972 som er tilsvarende NS-EN 12845, men for vanntåke.

Foretaket har også vedlagt dokumentasjon på en rekke andre sertifiseringer for å underbygge deres kompetanse i forhold til spesielle slukkeanlegg.

Videre viser foretaket til at direktoratet i avslaget skriver at det ikke er dokumentert tilstrekkelig med relevant praksis som bygger på utdanningen som kreves. Til dette bemerker foretaket at vanntåkeanlegg ikke følger NS-EN 12845-standard, men er etter NS-EN 14972 (VdS-3188 og NFPA-750), og faller under "tilsvarende" standarder, som det er vist til i veiledningsteksten i § 13-5 andre ledd bokstav j. Foretaket mener derfor at oppførte referanseprosjekter i søknaden er relevante. Foretaket skriver at prosjektering og kontroll av sprinkleranlegg etter NS-EN12845/NS-EN16925 har vært hovedfokus gjennom tidligere arbeidsforhold. Sprinkleranleggene som er dokumentert i referanseliste er også anlegg som i stor grad er prosjektert i tiltaksklasse 3.

Angående registrering i Merverdiavgiftsregisteret beklager foretaket at de har misforstått prosessen, og informerer om at de nå har fått ordnet med registrering.

Avslutningsvis anføres det at Sprinklertjenester AS tilfredsstillter kravene til relevant kompetanse og relevant praksis for slukkeinstallasjoner. Foretaket skriver også at det er kritisk for virksomheten at de har sentral godkjenning, slik at de kan utføre sitt arbeid.

Det henvises for øvrig til klagen.

Vurdering

Direktoratet har vurdert klagen og funnet at den ikke kan føre frem hva gjelder sentral godkjenning for godkjenningsområdet prosjektering av slukkeinstallasjoner i tiltaksklasse 2.

I henhold til SAK10 § 11-1 andre ledd og tilhørende veiledning skal foretaket i søknad om sentral godkjenning for ansvarsrett dokumentere at faglig ledelse er fast ansatt i foretaket og oppfyller krav til relevant utdanning og praksis som er tilpasset det omsøkte godkjenningsområdet. Relevant utdanning og praksis for et godkjenningsområde skal som utgangspunkt være knyttet til samme person.

Foretaket må også oppfylle seriøsitetvilkårene i SAK10 § 13-1a, herunder at registreringspliktige foretak etter merverdiavgiftsloven skal være registrert i Merverdiavgiftsregisteret, jf. merverdiavgiftsloven § 2-1.

Seriøsitetvilkår - krav til at registreringspliktige foretak skal være registrert i Merverdiavgiftsregisteret

Seriøsitetvilkårene i SAK10 § 13-1a innebærer blant annet at registreringspliktige foretak etter merverdiavgiftsloven som søker om, eller har sentral godkjenning skal være registrert i Merverdiavgiftsregisteret. Foretak som er forhåndsregistrert etter merverdiavgiftsloven § 2-3, oppfyller kravet i denne bestemmelsen om registreringsplikt, jf. SAK10 § 13-1a bokstav a.

I følge opplysninger fra Skatteetaten er foretaket nå registrert i Merverdiavgiftsregisteret.

Seriøsitetvilkåret er dermed oppfylt.

Prosjektering av slukkeinstallasjoner i tiltaksklasse 2

Krav til utdanning

Utdanningskravet for foretak som søker sentral godkjenning for funksjonen ansvarlig prosjekterende i tiltaksklasse 2 er utdanning tilsvarende høyere fagskolegrad med tilhørende ti års relevant praksis, eller utdanning tilsvarende bachelorgrad med tilhørende seks års relevant praksis, jf. SAK10 §§ 11-2 og 11-3 og tilhørende veiledning. Relevant utdanning for dette godkjenningsområdet vil for eksempel være høyere fagskolegrad eller ingeniørgrad innen KEM eller VVS.

Foretaket har som nevnt dokumentert at daglig og faglig leder Roar Wilhelmsen har fullført ingeniørutdanning ved avdeling for elektro, studieretning for telematikk fra 1993.

Ingeniørgrad oppfyller kravet til nødvendig utdanningsnivå for det påklagede godkjenningsområdet. I tillegg til å være på nødvendig nivå, må utdanningen også være tilstrekkelig relevant for godkjenningsområdet det søkes om. Spørsmålet blir derfor om den dokumenterte utdanningen innen elektro/telematikk er tilstrekkelig relevant for prosjektering av slukkeinstallasjoner.

Ved vurderingen av om utdanningen anses som relevant vil fagretning og fagkombinasjon være sentralt, jf. SAK10 § 11-3 og tilhørende veiledning. Et avgjørende moment vil være om utdanningens innhold og fagretning gjenspeiler det påklagede godkjenningsområdets innhold og arbeidsoppgaver.

Prosjektering av slukkeinstallasjoner skal omfatte en spesifikasjon av produkter som inngår i installasjonen og det skal sikres at produktene har produktdokumentasjon, jf. forskrift om omsetning og dokumentasjon av produkter til byggverk. Det skal videre angis nødvendig dimensjonering og kravspesifikasjon til brannsikring for gjennomføringer i vegger og brannskiller. Alle typer manuelle og automatiske slukkeinstallasjoner, innvendige eller utvendige, skal prosjekteres. Dette gjelder også sprinklerinstallasjon med tilhørende rørsystem. Ved vannbaserte systemer skal det også fremgå at det foreligger tilstrekkelig vannforsyning, jf. SAK10 § 13-5 andre ledd bokstav j med tilhørende veiledning. Prosjekteringen omfatter også utarbeidelse av nødvendig dokumentasjon som grunnlag for utarbeiding av FDV-rutiner for driftsfasen.

Godkjenningsområdet i tiltaksklasse 2 omfatter prosjektering av nye eller endring av eksisterende installasjoner i bygninger i risikoklasse 1 - 4 og brannklasse 2 og bygninger i risikoklasse 5 og 6 i brannklasse 1. Eksempler på tiltak i denne klassen kan være installasjoner i boligblokker, overnattingsbygg, kontor-, og skolebygg, middels store salgs- og samlingslokaler, eller middels store forretnings- og industribygg.

For at en utdanning skal anses relevant for dette godkjenningsområdet er det følgelig avgjørende at utdanningen innehar opplæring i fag knyttet til rørsystemer, termodynamikk og fluidmekanikk.

Telematikk er en fellesbetegnelse for håndtering av informasjon ved hjelp av telenettet, datamaskiner og programvare. Telematikk kombinerer fagområdene elektronikk, datateknikk og informatikk. Den dokumenterte utdanningen til Wilhelmsen innehar opplæring i fag som elektrisitetstære I og II, digitalteknikk, elektronikk I, II og III, reguleringsteknikk I, mikroprosessorteknikk I, transmisjonsteknikk, telesystemer, teleplanlegging, signal og informasjonsteori, datakommunikasjon, digital signalbehandling, satellitt systemer og digital kommunikasjon.

Til forskjell fra dette retter eksempelvis en bachelorgrad med linjefag KEM eller VVS seg mot fag innen sanitær- og røranlegg, strømningssteknikk, termodynamikk, luftbehandling, VVS-teknisk systemforståelse og energivurderinger.

Når det gjelder den dokumenterte utdanningen finner direktoratet at utdanningen har noe relevans knyttet opp mot automatiseringsprosessen av slukkeinstallasjoner, men kan ikke se at utdanningen innehar opplæring innen den mest vesentlige delen av godkjenningens faglige innhold, herunder fag knyttet til rørsystemer, varme- og stofflære. Direktoratet finner derfor ikke at den dokumenterte utdanningen gjenspeiler det påklagede godkjenningens innhold og arbeidsoppgaver i tilstrekkelig grad. Utdanningen vurderes dermed til å ikke være tilstrekkelig relevant for prosjektering av slukkeinstallasjoner.

Foretaket har som nevnt også vist til at Wilhelmsen rekke sertifiseringer og kursbevis. Til dette vil direktoratet bemerke at byggesaksforskriften stiller krav om formell utdanning. Kompetanse i form av kurs, seminar eller andre autorisasjoner i etterkant av utdanning kan derfor ikke veie opp for manglende formell, relevant utdanning. Dette er også stadfestet av Klagenemnda for sentral godkjenning flere ganger, ref. blant annet nemndas saksnummer 70/20, 31/21, 50/21 og 25/22.

Utdanningskravet, herunder kravet til relevant utdanning, er dermed ikke oppfylt.

Krav til praksis

Som følge av at kravet til utdanning ikke er oppfylt, er det ikke nødvendig å gå detaljert igjennom referanseprosjektene for å kunne avgjøre klagen. Direktoratet bemerker likevel kort at foretaket har vist til referanseprosjekter som omhandler arbeider som omfattes av det påklagede godkjenningens område. Relevant praksis vil imidlertid si at den bygger på den utdanningen som kreves, og praksis kan ikke veie opp for manglende relevant utdanning, jf. SAK10 § 11-3. Direktoratet bemerker samtidig at kravet om at utdanningen må være relevant er ment å understreke at foretaket, i tillegg til praksis, må ha nødvendig teoretisk kompetanse innenfor sitt fagområde.

Konklusjon

På bakgrunn av det ovenfor nevnte finner direktoratet at Sprinklertjenester AS verken i søknaden eller i klagesaksomgangen har dokumentert at det har tilstrekkelige kvalifikasjoner til å få sentral godkjenning for godkjenningens område prosjektering av slukkeinstallasjoner i tiltaksklasse 2.

Direktoratet har etter dette kommet til at klagen ikke kan tas til følge.

Direktoratet gjør for øvrig oppmerksom på at foretaket igjen kan søke om sentral godkjenning for ansvarsrett når det kan dokumenteres at vilkårene i kapittel 11, og øvrige vilkår etter forskrift om byggesak (byggesaksforskriften) av 26.03.2010 nr. 488 er oppfylt.

Oppsummering:

Direktoratet for byggkvalitet finner ikke å kunne ta klagen til følge for det påklagede godkjenningsområdet.»

Sak 12/23 Klage på vedtak om avslag på søknad om sentral godkjenning fra ARFU AS (klagesaksnr. 2023/259).

Klagenemnda viser til oversendelse av saken fra direktoratet. Klagenemnda kan prøve alle sider av saken, herunder ta hensyn til nye omstendigheter, jf. fvl. § 34.

Vedtak:

Klagen tas ikke til følge.

Vedtaket er endelig og kan ikke påklages, jf. byggesaksforskriften § 13-10.

Klagenemnda er i det alt vesentlige og i resultatet enig med direktoratet. Det hitsettes fra direktoratets redegjørelse, vurdering og vedtak:

«Klagen gjelder

Klagen gjelder avslag på søknad om sentral godkjenning for følgende godkjenningsområde:

- Utførende plasstøpte betongkonstruksjoner i tiltaksklasse 2

I brev datert 26.02.2023 ble vedtak av 09.02.2023 påklaget ved Petter Kjølstad. Klagen er rettidig, jf. forvaltningsloven § 29.

Bakgrunn

Direktoratet for byggkvalitet mottok 26.01.2023 søknad om sentral godkjenning for ansvarsrett.

I vedtak datert 09.02.2023 avsto direktoratet delvis søknaden. Følgende godkjenningsområde ble innvilget:

- Utførende plasstøpte betongkonstruksjoner i tiltaksklasse 1

Følgende godkjenningsområde ble ikke innvilget:

- Utførende plasstøpte betongkonstruksjoner i tiltaksklasse 2

Avslaget ble begrunnet med at foretaket ikke hadde dokumentert nødvendig utdanningsnivå, jf. byggesaksforskriften (SAK10) §§ 11-2 og 11-3. Foretaket hadde dermed ikke dokumentert at det hadde kvalifikasjoner som var tilpasset godkjenningsområdene det var søkt om i tiltaksklasse 2, jf. SAK10 § 11-1 andre ledd. Direktoratet fant imidlertid grunnlag for å innvilge godkjenningsområdene i tiltaksklasse 1.

Generelle opplysninger om foretaket

Foretaket Arfu AS med organisasjonsnummer 929743199 har ikke hatt sentral godkjenning tidligere.

Foretaket har ifølge Arbeidsgiver- og arbeidstakerregisteret 1 inntektsmottaker og ligger i Son i Vestby kommune i Viken fylke. Petter Kjølstad er daglig leder. Han har fagbrev i forskalingsfaget fra 1988.

Foretaket har sin virksomhet innen anleggsarbeid, kjøp og salg av tjenester og varer. Foretaket er i Enhetsregisteret registrert med næringskoden 43.120 Grunnarbeid.

Godkjenningshistorikk

Foretaket Arfu AS med organisasjonsnummer 929743199 har, som nevnt, ikke hatt sentral godkjenning tidligere.

Foretaket opplyser imidlertid i klagesaken om at faglig leder tidligere har hatt godkjenningsområdet i tiltaksklasse 2 i andre foretak.

Foretaket skriver at foretakene Follo Betongbygg AS org.nr. 980698602 og PSK Betong AS org.nr. 995869365 tidligere har hatt sentral godkjenning for godkjenningsområdet utførende i tiltaksklasse 2. Etter en gjennomgang i registeret over foretak som har eller har hatt sentral godkjenning, ligger det ingen sentral godkjenning tilknyttet noen av disse foretakene med tilhørende organisasjonsnummer som det er vist til.

Vi kan imidlertid finne at følgende foretak: PSK BETONG AS med org.nr 995764768 tidligere har hatt sentral godkjenning for godkjenningsområdet utførelse av plasstøpte betongkonstruksjoner i tiltaksklasse 2 med faglig leder Petter Kjølstad. Sentral godkjenning ble første gang innvilget 03.03.2011 og foretaket har hatt godkjenning hele perioden fram til 18.10.2021.

PSK Betong AS org.nr 995764768 fikk fornyet sin sentrale godkjenning 07.02.2020, i henhold til overgangsbestemmelsen i SAK10 § 20-3. Godkjenningen var opprinnelig gyldig i perioden 07.02.2020 -07.02.2023. Det fremgår imidlertid at sentral godkjenning ble avsluttet 18.10.2021, som følge av manglende betaling av årsgebyr fra sentral godkjenning. Vi vil også

bemerke at det fremgår av opplysninger fra enhetsregisteret at dette foretaket ble slettet 05.04.2022.

Saksgang

26.01.2023 Søknad

09.02.2023 Vedtak om sentral godkjenning (Delvis avslag)

26.02.2023 Klage på avslag arkivert hos direktoratet

Foretakets anførsler

Foretaket ved Petter Kjølstad anfører at han tidligere har hatt sentral godkjenning for utførende plasstøpte betongkonstruksjoner i tiltaksklasse 2. I klagebrev med vedlegg informerer foretaket at dette gjelder for følgende foretak: Follo Betongbygg organisasjonsnummer 980698602 fra 2000 til 2008 og PSK Betong AS med organisasjonsnummer 995869365 fra 2010 til 2022.

Videre informeres det om at foretaket Follo Betongbygg AS org.nr. 980698602 ble avvirket i 2008, og at foretaket PSK Betong AS org.nr. 995869365 ble slått insolvent i 2022 som følge av mangel på ordre.

Videre informerer Petter Kjølstad om at det ikke er mulig å ta mesterbrev i betongfag som direktoratet spør om. For å få fram sin utdanning og jobb innen betongfaget etter 39 år som utførende, informeres det videre om kurs, utdanning og erfaring som Petter Kjølstad skriver er relevante for den tiltaksklasse han søker i. Dette er som følger: fagbrev i bygg- og anleggsfaget, forskaling fra 1988, kurs i egenproduksjon fra 1995, kursbevis støpeledere i normal og utvidet kontroll gjennom Landsforeningen Bygg/Anlegg fra 1996 samt kurs i ansvarsrett hos teknologisk institutt fra 2000-2001. Det er også vedlagt dokumentasjon på dette i klagesaken.

Det informeres om at foretaket Arfu As org.nr. 929743199 ble opprettet i 2022 av Petter Kjølstad, som utfører de samme oppgavene som han har drevet med i snart 40 år. Kjølstad referer også til tidligere ansettelsesforhold og erfaring som han har tilegnet seg gjennom disse 40 årene.

Petter Kjølstad skriver i klagen at uten tiltaksklasse 2 må han sannsynligvis avvikle firmaet da han ikke får oppdrag i tiltaksklasse 1 som følge av at han krever tegninger og ikke prosjekterer selv pga. konsekvenser som gjelder liv og økonomi, og henviser til organisasjonsplanen.

Det henvises for øvrig til klagen.

Vurdering

Direktoratet har vurdert klagen og funnet at den ikke kan føre frem hva gjelder sentral godkjenning for godkjenningsområdet utførende plastøppte betongkonstruksjoner i tiltaksklasse 2.

I henhold til SAK10 § 11-1 andre ledd og tilhørende veiledning skal foretaket i søknad om sentral godkjenning for ansvarsrett dokumentere at faglig ledelse er fast ansatt i foretaket og oppfyller krav til relevant utdanning og praksis som er tilpasset det omsøkte godkjenningsområdet. Relevant utdanning og praksis for et godkjenningsområde skal som utgangspunkt være knyttet til samme person.

Overføring av sentral godkjenning og forholdet til overgangsbestemmelsen

Overgangsbestemmelsen i SAK10 § 20-3 innebærer at foretak som søker om fornyelse av sin sentrale godkjenning kan vurderes etter de mer lempelige kompetansekravene som gjaldt før 01.01.2016, hvor langvarig og god praksis kunne kompensere for manglende utdanningsnivå. Bestemmelsen gjelder frem til 01.07.2025 og ble innført for at foretakene skulle få tid til å oppgradere sin formalkompetanse og tilpasse seg regelverket, enten ved videreutdanning, eller ved å ansette faglig ledelse med nødvendige kvalifikasjoner.

Det avgjørende for at overgangsbestemmelsen skal komme til anvendelse, er at det er søkt om fornyelse av sentral godkjenning. Det vil si at foretakene tidligere må ha hatt sentral godkjenning for de omsøkte godkjenningsområdene, og at foretaket på søknadstidspunktet må ha en gyldig sentral godkjenning for de godkjenningsområdene og tiltaksklassene det søker fornyelse av. Dersom foretaket ikke har en gyldig sentral godkjenning på søknadstidspunktet, vil ikke søknaden være å regne som en fornyelse, og søknaden vil bli vurdert opp mot kvalifikasjonskravene i SAK10 kapittel 11 på vanlig måte. Denne fristen er absolutt.

Foretak med sentral godkjenning plikter å melde fra til Direktoratet for byggkvalitet om endringer som har betydning for godkjenningen, jf. SAK10 § 1-3 tredje og fjerde ledd. Foretaket må opplyse om permanente endringer i foretakets kompetanse slik som fratredelse, oppsigelser, og vesentlige omorganiseringer. Videre plikter foretak som er under konkursbehandling, eller som av andre grunner avvikles, å melde fra om dette. Endringene må meldes fra uten ugrunnet opphold.

Sletting og avvikling av foretak vil følgelig føre til at grunnlaget for sentral godkjenning ikke lenger er tilstede, og som en følge av dette vil den sentrale godkjenningen avsluttes. Det samme gjelder ved manglende betaling av årsgebyr for ordningen. Den sentrale godkjenningen til foretaket 995764768 ble som nevnt avsluttet som følge av manglende betaling av årsgebyr.

Det følger av SAK10 § 13-4 fjerde ledd med tilhørende veiledning, at sentral godkjenning gis til foretak, og følger foretakets organisasjonsnummer. Ved endring av foretakets

organisasjonsnummer kan opprinnelig søknad om sentral godkjenning overføres til nytt foretak. Ved overføring av sentral godkjenning, vil godkjenningsperioden være tre år som normalt. Dette gjelder også for foretak som er innvilget sentral godkjenning i henhold til overgangsbestemmelsen i SAK10 § 20-3.

Foretaket Arfu AS med organisasjonsnummer 929743199 sendte inn søknad om sentral godkjenning 26.01.2023. I søknadsomgangen var det ikke henvist til noen aktiv sentral godkjenning tilknyttet tidligere foretak. Vi vil likevel informere om at ettersom den opprinnelige godkjenningen til foretaket PSK Betong AS med organisasjonsnummer 995764768 var avsluttet 18.10.2021, vil ikke søknaden til Arfu AS fra 26.01.2023 være å regne som en fornyelse av tidligere godkjenning. Foretaket hadde på søknadstidpunktet ingen aktiv sentral godkjenning å overføre, og overgangsbestemmelsen vil derfor ikke kunne komme til anvendelse. Foretaket vil dermed i det følgende bli vurdert opp mot kvalifikasjonskravene i SAK10 kapittel 11 på vanlig måte.

Utførelse av plastøppte betongkonstruksjoner i tiltaksklasse 2

Krav til utdanning

Utdanningskravet for foretak som søker sentral godkjenning for funksjonen ansvarlig utførende i tiltaksklasse 2 er mesterbrev eller tilsvarende, med tilhørende 3 års relevant praksis, jf. SAK10 §§ 11-2 og 11-3 og tilhørende veiledning. Relevant utdanning for dette godkjenningsområdet vil for eksempel være fagskolegrad innen bygg eller anlegg med relevante byggfag.

Mesterbrev er minimumskrav til utdanningsnivå for funksjon utførende i tiltaksklasse 2. Dette innebærer at i de tilfeller det ikke finnes relevant mesterbrev, vil relevant utdanning for eksempel være høyere fagskolegrad innen bygg for at kravet skal anses oppfylt.

Foretaket har dokumentert at faglig leder Petter Kjølstad har svennebrev i forskalingsfaget fra 1988. Direktoratet vurderer at utdanningen er relevant for det påklagede godkjenningsområdet, men at den ikke oppfyller kravet til utdanningsnivå.

Foretaket har som nevnt også dokumentert at Petter Kjølstad har fullført kurs i egenproduksjon fra 1995, kursbevis støpeledere i normal og utvidet kontroll gjennom Landsforeningen Bygg/Anlegg fra 1996 og kurs i ansvarsrett hos teknologisk institutt fra 2000-2001.

Til dette vil direktoratet bemerke at støpelederkurset gir noe kunnskap innen det påklagede godkjenningsområdet, men ikke nok til å kunne si at det gir den tilstrekkelige opplæringen og det teoretiske grunnlaget som kreves i henhold til forskriften. Direktoratet vil videre gjøre oppmerksom på at byggesaksforskriften stiller krav om formell utdanning. Kompetanse i form av kurs, seminar eller andre autorisasjoner i etterkant av utdanning kan derfor ikke veie opp for manglende formell, relevant utdanning. Dette er også stadfestet av Klagenemnda for

sentral godkjenning flere ganger, ref. blant annet nemndas saksnummer 70/20, 31/21 og 50/21.

Utdanningskravet er dermed ikke oppfylt.

Krav til praksis

Som følge av at kravet til utdanning ikke er oppfylt, er det ikke nødvendig å gå detaljert igjennom referanseprosjektene for å kunne avgjøre klagen. Direktoratet bemerker likevel kort at foretaket har vist til arbeider som omfattes av godkjenningsområdet, men at det ikke er anledning til å la praksis veie opp for manglende utdanningsnivå, utover de tilfellene som overgangsbestemmelsen omfatter, jf. SAK10 §§ 11-3 og 20-3.

Konklusjon

På bakgrunn av det ovenfor nevnte finner direktoratet at Arfu AS orgnr.929743199 verken i søknaden eller i klagesaksomgangen har dokumentert at det har tilstrekkelige kvalifikasjoner til å få sentral godkjenning for godkjenningsområdet utførende plasstøpte betongkonstruksjoner i tiltaksklasse 2.

Direktoratet har etter dette kommet til at klagen ikke kan tas til følge.

Direktoratet gjør for øvrig oppmerksom på at foretaket igjen kan søke om sentral godkjenning for ansvarsrett når det kan dokumenteres at vilkårene i kapittel 11, og øvrige vilkår etter forskrift om byggesak (byggesaksforskriften) av 26.03.2010 nr. 488 er oppfylt.

Oppsummering:

Direktoratet for byggkvalitet finner ikke å kunne ta klagen til følge for det påklagede godkjenningsområdet.»

Klager har i e-post datert 18.05.2023 sendt inn kommentarer til direktoratets saksfremlegg i den aktuelle saken. Klagenemnda har tatt med disse i vurderingen, men kan ikke se at de har avgjørende betydning for resultatet i saken.

Sak 13/23 Klage på vedtak om avslag på søknad om sentral godkjenning fra GJERVAN AS (klagesaksnr. 2023/270).

Klagenemnda viser til oversendelse av saken fra direktoratet. Klagenemnda kan prøve alle sider av saken, herunder ta hensyn til nye omstendigheter, jf. fvl. § 34.

Vedtak:

Klagen tas ikke til følge.

Vedtaket er endelig og kan ikke påklages, jf. byggesaksforskriften § 13-10.

Klagenemnda er i det alt vesentlige og i resultatet enig med direktoratet. Det hitsettes fra direktoratets redegjørelse, vurdering og vedtak:

«Klagen gjelder

Klagen gjelder avslag på søknad om sentral godkjenning for følgende godkjenningsområder:

- Utførelse av veg- og grunnarbeider i tiltaksklasse 1
- Utførelse av landskapsutforming i tiltaksklasse 1
- Utførelse av vannforsynings- og avløpsanlegg i tiltaksklasse 1
- Utførelse av riving- og miljøsanering i tiltaksklasse 1

Direktoratet for byggkvalitet mottok 04.01.2023 søknad om sentral godkjenning for ansvarsrett.

I vedtak datert 17.02.2023 avsto direktoratet søknaden. Følgende godkjenningsområder ble ikke innvilget:

- Utførelse av veg- og grunnarbeider i tiltaksklasse 1
- Utførelse av landskapsutforming i tiltaksklasse 1
- Utførelse av vannforsynings- og avløpsanlegg i tiltaksklasse 1
- Utførelse av riving- og miljøsanering i tiltaksklasse 1

Avslaget ble begrunnet med at foretaket ikke hadde dokumentert at det hadde kvalitetssikringsrutiner i samsvar med byggesaksforskriften (SAK10) kapittel 10 som var tilpasset foretaket og som var aktivt i bruk.

I klage innsendt 28.02.2023 ble vedtaket av 17.02.2023 påklaget av foretaket. Klagen er rettidig, jf. forvaltningsloven § 29.

Bakgrunn

Innvilgelse av sentral godkjenning, sak 11/131

Gjervan AS fikk sentral godkjenning første gang i vedtak av 25.01.2011. Her fikk foretaket innvilget sentral godkjenning for godkjenningsområdet utførelse av grunnarbeid og landskapsutforming i tiltaksklasse 2.

Innvilgelse av sentral godkjenning, sak 14/1605, 17/378 og 20/377

Foretaket fikk videre innvilget sentral godkjenning i sak 14/1605, 17/378 og 20/377. I vedtak av 16.01.2020 fikk foretaket innvilget sentral godkjenning for følgende godkjenningsområder:

- Utførelse av veg- og grunnarbeider i tiltaksklasse 1
- Utførelse av landskapsutforming i tiltaksklasse 1
- Utførelse av vannforsynings- og avløpsanlegg i tiltaksklasse 1
- Utførelse av riving- og miljøsanering i tiltaksklasse 1

Varsel og vedtak om tilbaketrekking, sak 22/5672

Foretak som søker sentral godkjenning for ansvarsrett skal ha kvalitetssikringsrutiner innenfor eget godkjenningsområde som sikrer etterlevelse av krav gitt i eller med hjemmel i plan- og bygningsloven, jf. SAK10 § 10-1 andre ledd. Ved søknad om sentral godkjenning erklærer foretaket at det har slike rutiner. Direktoratet for byggkvalitet fører tilsyn med sentralt godkjente foretak og kan i den forbindelse kreve fremlagt dokumentasjon på at kravet til kvalitetssikringsrutiner er oppfylt, jf. SAK10 § 13-1 andre ledd og tilhørende veiledning. Dokumentasjonen kan også kreves fremlagt av Klagenemnda for sentral godkjenning.

Direktoratet førte tilsyn med foretakets kvalitetssikringsrutiner og deres ivaretagelse av rollen som ansvarlig utførende i stedlig tilsyn av 21.09.2022, ref. sak 22/5672. I tilsynet ble det avdekket følgende funn, klassifisert som avvik fra plan- og bygningsloven (pbl.):

- Avvik nr. 1: Manglende dokumentasjon på kvalitetssikring av egen utførelse, jf. SAK10 § 10-1 andre ledd bokstav a og b, jf. SAK10 § 12-4 bokstav a med tilhørende veiledning.
- Avvik nr. 2: Manglende rutine for kvalitetssikring av utførelse, jf. SAK10 § 10-1 andre ledd bokstav a og b, jf. SAK10 § 12-4 bokstav a med tilhørende veiledning.
- Avvik nr. 3: Manglende rutine for vurdering og styring av innleide foretak som jobber på Gjervan AS sin ansvarsrett, jf. SAK10 § 10-1 andre ledd bokstav c, jf. SAK10 § 12-4 bokstav i og SAK10 § 12-6 tredje ledd med tilhørende veiledning.
- Avvik nr. 4: Manglende rutine for behandling av avvik og manglende dokumentasjon på behandling av avvik, jf. SAK10 § 10-1 andre ledd bokstav d med tilhørende veiledning.

Sentral godkjenning for ansvarsrett skal trekkes tilbake ved alvorlige eller gjentatte overtredelser av plan- og bygningslovgivningen. Hva som anses som alvorlige overtredelser er nærmere presisert i veiledningen til SAK10 § 13-6 andre ledd. Her nevnes blant annet fravær av kvalitetssikring eller svikt i kvalitetssikringen og manglende eller mangelfullt kvalitetssystem. Direktoratet fant at grunnlaget for tilbaketrekking av sentral godkjenning etter SAK10 § 13-6 første ledd bokstav a var til stede.

Videre skal sentral godkjenning tilbake når foretaket ikke lenger oppfyller kravene til

kvalifikasjoner for sentral godkjenning. Ett av kravene gjelder kvalitetssikringsrutiner, både skriftlige rutiner og bruk av rutinene. Direktoratet fant at også grunnlaget for tilbaketrekking av sentral godkjenning etter SAK10 § 13-6 første ledd bokstav b var til stede.

Direktoratet vurderte at sanksjonen i form av tilbaketrekking av godkjenningen stod i et rimelig forhold til de avvik som ble avdekket i tilsynet, jf. pbl. § 32-10 første ledd. Foretakets sentrale godkjenning ble dermed trukket tilbake i vedtak av 04.11.2022 med bakgrunn i avvikene nevnt ovenfor.

Ny søknad og avslag på sentral godkjenning, sak 23/114

Foretaket sendte 04.01.2023 inn ny søknad om sentral godkjenning. Foretaket hadde ikke vedlagt ytterligere dokumentasjon på rutiner eller kvalitetssikring av utførelse. Direktoratet ba derfor foretaket, i brev datert 24.01.2023, om å dokumentere at de hadde tatt en gjennomgang av kvalitetssikringsrutinene med nødvendig opplæring og bruk av disse, i tillegg til dokumentasjon på at det var iverksatt nødvendige tiltak for å hindre gjentakelse av de avvik som gjorde at foretaket mistet godkjenningen. I tillegg ble foretaket informert om at de måtte synliggjøre aktiv bruk av rutinene.

Med bakgrunn i tilsynsrapport av 05. oktober 2022 og vedtak om tilbaketrekking av sentral godkjenning av 04. november 2022, ble foretaket derfor bedt om å sende inn følgende dokumentasjon:

1. En redegjørelse for at foretaket har hatt en gjennomgang av foretakets kvalitetssikringsrutiner med nødvendig opplæring og bruk av rutiner.
2. Foretakets gjeldende rutine(r) som beskriver kvalitetssikring av utførelse. Dette med bakgrunn i avvik nr. 2 i tilsynsrapporten.
3. Dokumentasjon på kvalitetssikring av utførelse utført i tiltak etter tilsynet i 2022. Det skal av dokumentasjon komme frem at det er tilstrekkelig med sporbarhet til utførelsesgrunnlaget i sjekklister. Dette med bakgrunn i avvik nr. 1 i tilsynsrapporten.
4. Foretakets gjeldende rutine(r) som beskriver vurdering og styring av innleide foretak, inkludert en avgrensning av hva foretaket utfører med egne ressurser innen sine godkjenningssområder. Dette med bakgrunn i avvik nr. 3 i tilsynsrapporten.
5. Foretakets gjeldende rutine(r) som beskriver behandling av avvik. Dette med bakgrunn i avvik nr. 4 i tilsynsrapporten. Hvis foretaket har eksempler på avvik fra etter siste gjennomført tilsyn og fram til nå ville direktoratet ha eksempler på dette også.

Foretaket besvarte ikke denne henvendelsen, og søknaden ble avslått i vedtak av 17.02.2023. Begrunnelsen for avslaget var at foretaket fortsatt ikke hadde dokumentert at de hadde kvalitetssikringsrutiner i samsvar med SAK10 kapittel 10, som var tilpasset foretaket og som var aktivt i bruk. Videre ble det påpekt at fravær av kvalitetssikring eller svikt i kvalitetssikringen viste at vilkårene for innvilgelse av sentral godkjenning ikke var oppfylt, jf. SAK10 § 13-2 med tilhørende veiledning.

Klage på vedtak om sentral godkjenning, sak 23/270

Foretaket påklaget vedtak i sak 23/114 i brev datert 28.02.2023. Klagesaken er gjenstand for behandling i det følgende.

Foretakets anførsler

I klagen anfører foretaket at brev av 24.01.2023 aldri ble mottatt av dem, verken elektronisk eller på papir. Videre skriver foretaket at de derfor burde få mulighet til å rette opp dette, i og med at de ikke fikk mulighet til å sende inn dokumentasjonen som ble etterspurt. Avslutningsvis så skriver de at de håper på positiv tilbakemelding.

Det henvises for øvrig til klagen

Generelle opplysninger om foretaket

Gjervan AS har ifølge Arbeidsgiver- og arbeidstakerregisteret ni inntektsmottakere og ligger i Trondheim kommune i Trøndelag fylke. Bård Gjervan er daglig leder. Han har fagbrev i anleggsmaskinførerfaget fra 1998. Det er videre dokumentert at faglig ledelse består av Håvard Hjelmseth, Roy Morten Tung, Håvard Kyllø-Viken og Tore Lefstad Schjerve. For Hjelmseth er det dokumentert fagbrev i landbruksmaskinmekanikerfaget fra 2011. For Tung, Kyllø-Viken og Schjerve er det dokumentert fagbrev i anleggsmaskinførerfaget fra henholdsvis 2011, 2017 og 2019.

Foretaket har sin virksomhet innen entreprenørvirksomhet, utleie av maskiner og utstyr, vaktmestertjenester, innendørs og utendørs vedlikehold, investering i fast eiendom og dessuten deltakelse i selskaper av samme eller annen art gjennom aksjetegning eller på annen måte. Foretaket er i Enhetsregisteret registrert med næringskoden 43.120 Grunnarbeid.

Saksgang

Sak 22/5672

23.08.2022 Varsel om stedlig tilsyn

21.09.2022 Gjennomføring av stedlig tilsyn

05.10.2022 Varsel om tilbaketrekking

04.11.2022 Vedtak om tilbaketrekking

Sak 23/114

04.01.2023 Søknad

24.01.2023 Foreløpig svarbrev

17.02.2023 Vedtak om sentral godkjenning (Avslag)

Sak 2023/270

28.02.2023 Klage på avslag arkivert hos direktoratet

14.04.2023 Brev om behov for ytterligere opplysninger i klagesak

Vurdering

Direktoratet har vurdert klagen og funnet at den ikke kan føre frem hva gjelder sentral godkjenning for de påklagede godkjenningsområdene.

Generelt om kravet til kvalitetssikringsrutiner

Foretak som søker sentral godkjenning for ansvarsrett skal ha kvalitetssikringsrutiner innenfor eget godkjenningsområde som sikrer etterlevelse av krav gitt i eller med hjemmel i pbl., jf. SAK10 § 10-1 andre ledd.

En kvalitetssikringsrutine er en prosedyre som beskriver hvordan foretaket vil sikre ivaretagelse av ansvar, plikter, oppgaver og etterlevelse av regelverk. Rutinen skal beskrive formål, hva som skal gjøres eller oppnås ved å følge rutinen, hvem som utfører eller har ansvar for gjennomføring av rutinen, når rutinen skal gjennomføres og hvilke underliggende dokumenter (som maler, sjekklister etc.) som er knyttet til rutinen. Kvalitetssikringsrutinene skal være skriftlig nedfelt, gjenspeile foretakets praksis og ikke være mer omfattende enn nødvendig, jf. SAK10 § 10-1 og innledningen til veiledningen.

Ved søknad om sentral godkjenning for ansvarsrett skal foretaket skriftlig og på en oversiktlig måte dokumentere at det oppfyller krav til kvalitetssikringsrutiner som angitt i SAK10 § 10-1 andre ledd. Dokumentasjonen kan kreves fremlagt i en nærmere angitt form som viser hvordan kravene er ivaretatt, jf. SAK10 § 5-1 tredje ledd, jf. SAK10 § 10-2 andre ledd. Gjennom elektronisk innsending av søknad om sentral godkjenning vil foretaket måtte erklære at det har kvalitetssikringsrutiner som ivaretar krav i plan- og bygningslovgivningen og er tilpasset foretaket og de godkjenningsområdene det søker sentral godkjenning for.

Det er ikke tilstrekkelig å vise til at foretaket har rutiner som nevnt ovenfor, da det også må dokumenteres at rutinene er i aktiv bruk, jf. SAK10 § 10-1 andre ledd og tilhørende veiledning. Kravet om at rutinene faktisk er i bruk følger også av lovens forarbeider hvor det fremgår at «Krav til rutiner innebærer i tillegg til at foretakene skal ha kvalitetssystem som ivaretar kravene også at de skal vise at systemene er i bruk.», jf. Ot.prp.nr.45 (2007-2008) s. 328.

Foretakets rutiner skal være tilpasset de godkjenningsområdene foretaket har eller søker sentral godkjenning for, jf. SAK10 § 10-2 andre ledd og tilhørende veiledning. Omfanget av rutinene kan differensieres etter foretakets størrelse, fagområder og de tiltaksklasser foretaket arbeider innenfor, jf. SAK10 § 10-1 andre ledd og tilhørende veiledning. Kravene til kvalitetssikringsrutiner er kumulative. Det vil si at samtlige rutiner må være på plass for at kravet til kvalitetssikringsrutiner skal være oppfylt.

Generelt om tilbaketrekking av sentral godkjenning

Tilbaketrekking av sentral godkjenning reguleres av SAK10 § 13-6, jf. pbl. § 22-2. Sentral godkjenning skal trekkes tilbake ved alvorlige eller gjentatte overtredelser av plan- og

bygningsloven, når foretaket ikke lenger oppfyller kravene til kvalifikasjoner for sentral godkjenning, og når foretaket gjennom sin praksis viser at det ikke oppfyller de nødvendige kravene til pålitelighet og dugelighet, jf. SAK10 § 13-6 første ledd bokstav a, b og c. Bestemmelsen med tilhørende veiledning beskriver nærmere når vilkårene for tilbaketrekking er oppfylt.

Det bemerkes at momenter som kvalifiserer for tilbaketrekking av sentral godkjenning, også vil være et vilkår for godkjenning, og at en søknad dermed kan avslås på samme grunnlag. Foretaket må på søknadstidspunktet dokumentere at det tilfredsstillende de krav som er gitt i eller med hjemmel i pbl. jf. SAK10 §§ 13-2 første ledd, jf. 13-4 tredje ledd og pbl. §§ 22-1 og 23-3.

SAK10 § 13-6 femte ledd regulerer vilkårene for å få tilbake den sentrale godkjenningen. Etter vedtak om tilbaketrekking kan foretaket på nytt søke om sentral godkjenning, såfremt det kan dokumenteres at det er foretatt en gjennomgang av kvalitetssikringsrutiner og at nødvendige tiltak er iverksatt for å hindre gjentakelse av avvik fra krav gitt i eller med hjemmel i plan - og bygningsloven, samt at kvalitetssikringsrutinene er i bruk, jf. SAK10 § 13-6 femte ledd og tilhørende veiledning.

Krav til kvalitetssikring av eget arbeid (SAK10 § 10-1 andre ledd bokstav a og b med tilhørende veiledning)

Krav i henhold til SAK10

Foretaket skal i henhold til SAK10 § 10-1 andre ledd bokstav a, og med tilhørende veiledning, ha rutiner for å identifisere, ivareta, herunder verifisere og dokumenter oppfyllelse av relevante krav gitt i eller med hjemmel i pbl. som gjelder foretakets godkjenningsområde, jf. SAK10 § 1-2 bokstav c, for å sikre at alle relevante krav og vilkår oppfylles i tiltaket. Videre skal foretaket også ha rutiner for å ivareta de plikter og oppgaver som følger av foretakets ansvar og funksjon, jf. SAK10 kap. 12.

Det forutsettes at foretaket med sentral godkjenning gjennomfører kvalitetssikring av eget arbeid i henhold til egne rutiner. Kvalitetssikringsrutinen skal beskrive hvordan kvalitetssikring av eget arbeid gjennomføres og hvordan kvalitetssikring dokumenteres. Det skal kunne legges frem dokumentasjon på at kvalitetssikring er gjennomført som beskrevet i foretakets rutiner.

Ansvarlig utførende skal blant annet sørge for at utførelsen er kvalitetssikret og i samsvar med produksjonsunderlaget, det vil si tillatelse, arbeidstegninger og andre detaljer som ligger til grunn for utførelsen. De skal også sørge for at eventuelle vilkår som følger av tillatelse eller særskilte krav til utførelsen gitt i eller med hjemmel i plan - og bygningsloven er oppfylt, jf. SAK10 § 10-1 andre ledd bokstav a og b, jf. § 12-4 bokstav a med tilhørende veiledning.

Krav til kvalitetssikringsrutiner for å styre andre foretak som foretaket knytter til seg (SAK10 § 10-1 andre ledd bokstav c med tilhørende veiledning)

Krav i henhold til SAK10

Foretaket skal i henhold til SAK10 § 10-1 andre ledd bokstav c med tilhørende veiledning ha kvalitetssikringsrutiner som angir hva foretaket har kompetanse til å utføre med egne ansatte, innenfor godkjenningsområdet, før det må knytte til seg andre foretak, rutiner som sikrer at tilknyttede foretak har nødvendige kvalifikasjoner, samt rutiner som sikrer styring av tilknyttede foretak gjennom hele prosjektperioden.

Dersom det brukes underentreprenører skal disse også vurderes etter kravene i byggesaksforskriften, dette gjelder både krav til kvalifikasjoner og kvalitetssikringsrutiner. Det er det ansvarlige foretaket som plikter å sørge for at det brukes tilstrekkelig kompetanse i det aktuelle tiltaket, og som har ansvar for eventuelle underentreprenører som benyttes.

Foretaket skal også kunne synliggjøre avgrensning av eget arbeid, jf. SAK10 § 10 - 1 andre ledd bokstav c med tilhørende veiledning. Med dette menes det hva foretaket har kompetanse til å utføre med egne ansatte innenfor egne godkjenningsområder.

Krav til rutiner for avvikhåndtering (SAK10 § 10-1 andre ledd bokstav d med tilhørende veiledning)

Krav i henhold til SAK10

Foretaket skal i henhold til SAK10 §10-1 andre ledd bokstav d med tilhørende veiledning ha rutiner for å identifisere, behandle og lukke avvik.

Avvik er definert i byggesaksforskriften § 1-2 bokstav k. Med avvik menes manglende eller feilaktig oppfyllelse av krav gitt i eller i medhold av plan- og bygningsloven.

Eksempel på avvik kan være:

- Annen utførelse enn som prosjektert/vist på tegning. Dette kan medføre brudd på krav i byggteknisk forskrift eller tillatelsen. Er det avvik i forhold til gitt tillatelse, må det vurderes om avviket medfører behov for endringsøknad og ny tillatelse før arbeidet kan fortsette.
- Manglende eller mangelfull dokumentasjon som ikke tilfredsstillter krav i byggteknisk forskrift.
- Mangelfull oppfølging av foretakets system.

Bestemmelsen gjelder i første rekke avvik av en viss betydning for tiltaket, som for eksempel manglende oppfyllelse av tekniske krav. Det vil også måtte skilles mellom avvik som oppdages gjennom foretakets egen kvalitetssikring av eget arbeid og lukkes på stedet, og avvik som oppdages gjennom tilsyn eller uavhengig kontroll. Hvis kvalitetssikringen avdekker små avvik som rettes på stedet, innebærer det at systemet har fungert og det vil da normalt ikke være behov for skriftlig dokumentasjon. Avvikene bør likevel synliggjøres, for eksempel som kommentarer i foretakets sjekklister, for å kunne forebygge gjentagende avvik.

Hvis derimot avviket først oppdages gjennom kontroll eller tilsyn, vil foretaket måtte foreta en avviksbehandling for å dokumentere overfor kommunen at avvikene er lukket.

Når et avvik er oppdaget må det ansvarlige foretaket sørge for å treffe tiltak som retter opp og forebygger eventuell gjentakelse av feilen. Når feilen er rettet, kan avviket lukkes. Avvik oppdaget gjennom kontroll bør i tillegg beskrives i kontrollrapport fra ansvarlig kontrollerende, og i samsvarserklæringen fra foretaket. Beskrivelse av dette må også fremgå av kontrollrapport/sluttdokumentasjon.

Dokumentasjon fremlagt i tilsyn, sak 22/5672

I innkalling til tilsynsmøte av 23.08.2022 ble foretaket bedt om å ha følgende dokumenter klare til møtestart:

1. Sjekklistene eller tilsvarende fra to ulike tiltak som viser at utførelsen er kvalitetssikret. Tiltakene skal identifiseres med gnr./bnr./adresse.
2. Rutine for kvalitetssikring av eget arbeid, jf. SAK10 §§ 10-1 andre ledd bokstav a og b samt 12-4 bokstav a med tilhørende veiledninger.
3. Rutine for vurdering og styring av underentreprenører, jf. SAK10 §§ 10-1 andre ledd bokstav c og 12-4 bokstav i med tilhørende veiledninger.
4. Sjekklistene eller tilsvarende som viser at foretaket har vurdert underleverandørers kvalifikasjoner og gjennomføringsevne.
5. Rutine for avviksbehandling, jf. SAK10 § 10-1 andre ledd bokstav d med tilhørende veiledning.
6. To eksempler på avviksbehandling (kvalitetsavvik som er forårsaket av foretaket selv)

Videre ble foretaket informert om at dokumentene ville bli gjennomgått på tilsynsmøtet, og at foretaket måtte være forberedt på at direktoratet ved behov ville ta med hele eller deler av fremlagt relevant dokumentasjon for videre vurdering.

Som det fremgår av tilsynsrapporten kunne ikke foretaket i tilsynsmøtet vise til etterspurt dokumentasjon, verken i form av rutiner, sjekklistene eller tilsvarende. De eneste dokumentene som ble mottatt i tilsynet er fire sjekklistemaler. Det var imidlertid ikke dokumentert eller vist eksempler på sjekklistene som faktisk var tatt i bruk. Det er på bakgrunn av dette derfor ikke mulig for direktoratet å vurdere om sjekklisten er i henhold til kravet og intensjonen som følger av SAK10.

Manglende dokumentasjon i forbindelse med ny søknad om sentral godkjenning, sak 23/114

Foretaket sendte som nevnt inn søknad om sentral godkjenning 04.01.2023. Foretaket hadde ikke vedlagt ytterligere dokumentasjon på rutiner eller dokumentasjon på kvalitetssikring av utførelse, vurdering av underleverandører eller eksempler på avviksbehandling i søknaden. Som tidligere nevnt ba derfor direktoratet foretaket om å dokumentere at de hadde tatt en gjennomgang av kvalitetssikringsrutinene med nødvendig opplæring og bruk av disse, i tillegg

til dokumentasjon på at det var iverksatt nødvendige tiltak for å hindre gjentakelse av de avvik som gjorde at foretaket mistet godkjenningen. I tillegg ble foretaket informert om at de måtte synliggjøre aktiv bruk av rutinene. Direktoratet mottok ikke svar på denne henvendelsen og foretaket fikk dermed avslag på sin søknad om sentral godkjenning.

Manglende dokumentasjon i forbindelse med klagesak, sak 2023/270

Foretaket har i klagen anført at brev sendt 24.01.2023 aldri ble mottatt, og at foretaket derfor ikke fikk mulighet til å sende inn etterspurt dokumentasjon. Foretaket hadde imidlertid ikke sendt inn etterspurt dokumentasjon i klagesaksomgangen. Direktoratet ba derfor i brev datert 14.04.2023 om tilsvarende dokumentasjon etterspurt i brev av 24.01.2023, herunder:

1. En redegjørelse for at foretaket har hatt en gjennomgang av foretakets kvalitetssikringsrutiner med nødvendig opplæring og bruk av rutiner.
2. Foretakets gjeldende rutine(r) som beskriver kvalitetssikring av utførelse. Dette med bakgrunn i avvik nr. 2 i tilsynsrapporten.
3. Dokumentasjon på kvalitetssikring av utførelse utført i tiltak etter tilsynet i 2022. Det skal av dokumentasjon komme frem at det er tilstrekkelig med sporbarhet til utførelsesgrunnlaget i sjekklister. Dette med bakgrunn i avvik nr. 1 i tilsynsrapporten.
4. Foretakets gjeldende rutine(r) som beskriver vurdering og styring av innleide foretak, inkludert en avgrensning av hva foretaket utfører med egne ressurser innen sine godkjenningsområder. Dette med bakgrunn i avvik nr. 3 i tilsynsrapporten.
5. Foretakets gjeldende rutine(r) som beskriver behandling av avvik. Dette med bakgrunn i avvik nr. 4 i tilsynsrapporten. Hvis foretaket hadde eksempler på avvik fra etter siste gjennomført tilsyn og fram til nå ville direktoratet ha eksempler på dette også.

Direktoratet ba om at denne dokumentasjonen skulle bli sendt innen 28.04.2023. Direktoratet har ikke mottatt svar på denne henvendelsen.

Vurdering av alvorlig overtredelse

Som nevnt skal sentral godkjenning for ansvarsrett trekkes tilbake ved alvorlige eller gjentatte overtredelser av plan- og bygningslovgivningen, jf. SAK10 § 13-6 første ledd bokstav a. Bestemmelsen er en «skal» - regel, som gir direktoratet plikt til å trekke tilbake godkjenningen når ett av de to nevnte alternativene foreligger, jf. Ot.prp.nr.45 (2007 -2008) s. 327. Både veiledningen til denne bestemmelsen samt SAK10 § 13-6 andre ledd og tilhørende veiledning, gir nærmere eksempler på hva som er å regne som en alvorlig overtredelse. I veiledningen til SAK10 § 13-6 andre ledd er fravær av kvalitetssikring eller svikt i kvalitetssikringen, og manglende eller mangelfulle kvalitetssikringsrutiner angitt som eksempler på alvorlige overtredelser. Det vises igjen til at momenter som kvalifiserer for tilbaketrekking av sentral godkjenning, også vil være et vilkår for godkjenning, og at en søknad dermed kan avslås på samme grunnlag.

Gjennomgangen ovenfor viser at Gjervan AS ikke har dokumentert at det har kvalitetssikringsrutiner som oppfyller kravene i SAK10 § 10-1 andre ledd. Foretaket har heller ikke dokumentert at det gjennomfører kvalitetssikring av egen utførelse, avviksbehandling eller vurdering av underleverandørers kvalifikasjoner og gjennomføringsevne. Det understrekes at fravær eller svikt i kvalitetssikringen, og manglende eller mangelfulle kvalitetssikringsrutiner er å anse som alvorlige overtredelser, jf. SAK10 § 13-6 første og andre ledd med tilhørende veiledninger.

Vurdering av kvalifikasjonskrav

Sentral godkjenning for ansvarsrett skal videre trekkes tilbake når foretaket ikke lenger oppfyller kravene til kvalifikasjoner for sentral godkjenning som følger av denne forskriften, jf. SAK10 § 13-6 første ledd bokstav b. Det fremgår av veiledningen til bestemmelsen at dette alternativet dekker alle formelle krav som er eller vil bli stilt i byggesaksforskriften, herunder krav til utdanning, praksis, rutiner m.m.

Som allerede nevnt, erklærte foretaket ved søknad om sentral godkjenning at det har kvalitetssikringsrutiner som ivaretar krav i plan- og bygningslovgivningen, og som er tilpasset foretaket og de godkjenningssområdene det søker sentral godkjenning for. Manglende eller mangelfulle kvalitetssikringsrutiner kan få store konsekvenser, slik at helhetlige og tilpassede rutiner er av stor betydning.

Gjennomgangen ovenfor viser at foretaket ikke har de kvalitetssikringsrutinene som det ved søknad om sentral godkjenning erklærte å ha, da foretaket ikke har dokumentert noen av rutinene som ble etterspurt i det stedlige tilsynet.

Som nevnt ovenfor må foretak som har fått sin sentrale godkjenning trukket tilbake kunne dokumentere at det er foretatt en gjennomgang av kvalitetssikringsrutiner og at nødvendige tiltak er iverksatt for å hindre gjentakelse av avvik fra krav gitt i eller med hjemmel i plan - og bygningsloven, samt at kvalitetssikringsrutinene er i bruk. Med bakgrunn i forholdene som er gjennomgått ovenfor, finner ikke direktoratet grunnlag for å endre sin vurdering

Konklusjon

På bakgrunn av det ovenfor nevnte finner direktoratet at Gjervan AS har brutt med vilkårene for sentral godkjenning, ved at det ikke er dokumentert at foretaket har kvalitetssikringsrutiner som ivaretar kravene i SAK10, i tillegg til at foretaket ikke har dokumentert kvalitetssikring av eget arbeid, avviksbehandling eller vurdering av underleverandørers kvalifikasjoner og gjennomføringsevne.

Direktoratet har etter dette kommet til at klagen ikke kan tas til følge.

Direktoratet gjør for øvrig oppmerksom på at foretaket igjen kan søke om sentral godkjenning for ansvarsrett når det kan dokumenteres at vilkårene i kapittel 11, og øvrige vilkår etter forskrift om byggesak (byggesaksforskriften) av 26.03.2010 nr. 488 er oppfylt.

Oppsummering:

Direktoratet for byggkvalitet finner ikke å kunne ta klagen til følge for de påklagede godkjenningsområdene.»

Sak 14/23 Klage på vedtak om avslag på søknad om sentral godkjenning fra MODALSLI RØR LISTER AS (klagesaksnr. 2023/314).

Klagenemnda viser til oversendelse av saken fra direktoratet. Klagenemnda kan prøve alle sider av saken, herunder ta hensyn til nye omstendigheter, jf. fvl. § 34.

Vedtak:

Klagen tas ikke til følge.

Vedtaket er endelig og kan ikke påklages, jf. byggesaksforskriften § 13-10.

Klagenemnda er i det alt vesentlige og i resultatet enig med direktoratet. Det hitsettes fra direktoratets redegjørelse, vurdering og vedtak:

«Klagen gjelder

Klagen gjelder avslag på søknad om sentral godkjenning for følgende godkjenningsområde:

- Utførelse av innmåling og utstikking av tiltak i tiltaksklasse 1

I klage innsendt 13.03.2023 ble vedtak av 27.02.2023 påklaget av foretaket. Klagen er rettidig, jf. forvaltningsloven § 29.

Bakgrunn

Direktoratet for byggkvalitet mottok 12.01.2023 søknad om sentral godkjenning for ansvarsrett.

I vedtak datert 27.02.2023 avslo direktoratet delvis søknaden. Følgende godkjenningsområder ble innvilget:

- Ansvarlig søker i tiltaksklasse 1
- Prosjektering av sanitærinstallasjoner i tiltaksklasse 1
- Prosjektering av slukkeinstallasjoner i tiltaksklasse 1
- Prosjektering av vannforsynings- og avløpsanlegg i tiltaksklasse 1
- Utførelse av vannforsynings- og avløpsanlegg i tiltaksklasse 1
- Utførelse av fjernvarmeanlegg i tiltaksklasse 2
- Utførelse av sanitærinstallasjoner i tiltaksklasse 2
- Utførelse av varme- og kuldeinstallasjoner i tiltaksklasse 2

- Utførelse av slukkeinstallasjoner i tiltaksklasse 2

Følgende godkjenningsområder ble ikke innvilget:

- Prosjektering av oppmålingsteknisk prosjektering i tiltaksklasse 1
- Utførelse av innmåling og utstikking av tiltak i tiltaksklasse 1
- Prosjektering av sanitærinstallasjoner i tiltaksklasse 3
- Prosjektering av slukkeinstallasjoner i tiltaksklasse 3
- Utførelse av sanitærinstallasjoner i tiltaksklasse 3

Avslaget for godkjenningsområdet utførelse av innmåling og utstikking av tiltak i tiltaksklasse 1 ble begrunnet med at foretaket ikke hadde dokumentert tilstrekkelig relevant utdanning for godkjenningsområdet, jf. byggesaksforskriften (SAK10) §§ 11-3 og 11-5 med tilhørende veiledning. Foretaket hadde dermed ikke dokumentert at det hadde kvalifikasjoner som var tilpasset godkjenningsområdet det var søkt om, jf. SAK10 § 11-1 andre ledd.

Generelle opplysninger om foretaket

Modalsli Rør Lister AS har ikke hatt sentral godkjenning tidligere. Foretaket har ifølge Arbeidsgiver- og arbeidstakerregisteret 24 inntektsmottakere og ligger i Lyngdal kommune i Agder fylke. Torkel Åvesland er daglig leder. Han har mesterbrev som rørlegger fra 2011. Faglig ledelse består videre av Hans Morten Frøitland, Thomas Johnsen, Torkel Avesland, Erling Birkeland, Nancy Urevatn, David Juan Løland Nilsen, Jens Reiersdal, Børge Foss, Kjetil Sørensen, Kai Magne Frøitland og Jørgen Mathias Froholt.

For Hans Morten Frøitland er det dokumentert at han har høyere fagskolegrad innen maskin fra 1988, fagbrev i platearbeiderfaget fra 1992 samt svennebrev i rørleggerfaget fra 2013. For Johnsen, Birkeland og Avesland er det dokumentert mesterbrev i rørleggerfaget fra henholdsvis 2021 og 2011. For Urevatn er det dokumentert kompetansebevis som viser at hun i 2005 og 2007 har oppnådd kompetanse i videregående opplæring innenfor tekniske byggfag, herunder grunnkurs og videregående kurs I og II innen teknisk tegning. For Nilsen, Reiersdal, Foss, Sørensen og Froholt er det dokumentert at samtlige har svennebrev i rørleggerfaget. Det er også dokumentert at Reiersdal har fagbrev i elektrikerfaget fra 2011. For Kai Magne Frøitland er det dokumentert høyere fagskolegrad innen VVS-teknikk fra 1989.

Foretaket har sin virksomhet innen rørleggervirksomhet, samt alt som står i forbindelse med dette. Foretaket er i Enhetsregisteret registrert med næringskoden 43.221 Rørleggerarbeid.

Saksgang

12.01.2023 Søknad

30.01.2023 Foreløpig svarbrev

14.02.2023 Mottatt tilleggsinformasjon

20.02.2023 Foreløpig svarbrev

27.02.2023 Vedtak om sentral godkjenning (Delvis avslag)

13.03.2023 Klage på avslag arkivert hos direktoratet

Foretakets anførsler

Foretaket skriver innledningsvis i klagen at de ikke er enig i direktoratets vurdering om ikke tilstrekkelig relevant utdanning.

Videre mener foretaket at bransjen går helt feil vei dersom direktoratet ikke lenger kan la lang erfaring veie opp for rett utdanning, og mener at en med lang erfaring er vel så kompetent som en som har høyere utdanning.

Angående utdanningen som teknisk tegner skriver foretaket at dette er en treårig videregående utdanning som skal veie opp like mye som et fag-/svennebrev. Foretaket skriver videre at det ikke lenger er mulig å ta denne utdanningen, og at kullet til Nancy Urevatn er det siste kullet i Norge som ble utdannet tekniske tegnere. Foretaket informerer om at fagene besto av 50% bygg og 50% mekanisk.

Når det gjelder Urevatns erfaring opplyser foretaket om at hun begynte å jobbe i Scandinavian Building System AS og at hun jobbet der frem til desember 2020. I dette foretaket utførte hun blant annet tegninger av boliger, situasjonskart med inntegninger av plassering av bygg, terreng/skråninger og tverrprofiler samt utstikking av bolighus VA-ledninger, kummer og stoppekran. I 2013 begynte hun også å jobbe for Vasland Maskin AS. Her hadde hun ansvar for HMS, komplette byggesøknader, kart, tegninger, tverrprofiler med massefjerning og avslutningsplaner. Videre informeres det om at Urevatn gjennom årene har hatt 30-40 forskjellige utsetting av boliger, gamlehjem, bibliotek klar til pukking/støp av ringmur og deretter innmålt alt av hjørner og stikk. Urevatn har også være med å legge VA-ledninger, i tillegg til at hun kjører dumper og dynamitt. Det informeres også om at hun har sertifikat/kompetansebevis på gravemaskin, hjullaster, dumper og sprengstofftransport. Hun har også blitt leid inn av både Mesta og Lyngdal kommune på flere oppdrag med utsetting og innmåling av veier, VA-ledninger, fjell med masseberegninger, etc.

Avslutningsvis skriver foretaket at Urevatns erfaring burde kvalifisere for å få sentral godkjenning for utførelse av innmåling og utstikking av tiltak i tiltaksklasse 1.

Det henvises for øvrig til klagen.

Vurdering

Direktoratet har vurdert klagen og funnet at den ikke kan føre frem hva gjelder sentral godkjenning for godkjenningsområdet utførelse av innmåling og utstikking av tiltak i tiltaksklasse 1.

I henhold til SAK10 § 11-1 andre ledd og tilhørende veiledning skal foretaket i søknad om sentral godkjenning for ansvarsrett dokumentere at faglig ledelse er fast ansatt i foretaket og oppfyller krav til relevant utdanning og praksis som er tilpasset det omsøkte

godkjenningsområdet. Relevant utdanning og praksis for et godkjenningsområde skal som utgangspunkt være knyttet til samme person.

Utførelse av innmåling og utstikking i tiltaksklasse 1

Krav til utdanning

Utdanningskravet for foretak som søker sentral godkjenning for funksjonen ansvarlig utførende i tiltaksklasse 1 er fag-/svennebrev eller tilsvarende, med tilhørende to års relevant praksis, jf. SAK10 §§ 11-2 og 11-3 og tilhørende veiledning. Relevant utdanning for dette godkjenningsområdet vil for eksempel være fagbrev i anleggsmaskinførerfaget eller annen utdanning med relevante fag innen kart og oppmåling.

Ved søknad om sentral godkjenning skal utdanningsnivåene i SAK10 § 11-2 være oppfylt i henhold til de funksjonene og tiltaksklassene foretaket søker om, jf. SAK10 § 11-3. Utdanning kan dokumenteres ved å legge frem kopi av vitnemål eller kvalifikasjonsbevis, jf. SAK10 § 11-1 andre ledd med tilhørende veiledning. Direktoratet vurderer at foretaket må kunne vise til en fullført utdanning i form av vitnemål eller lignende dokumentasjon på fullført utdanning for at kravene til nødvendig utdanningsnivå skal anses oppfylt. Dette er også stadfestet av Klagenemnda for sentral godkjenning flere ganger, ref. blant annet nemndas saksnummer 59/20, 26/21, 14/22 og 5/23.

I tillegg til å være på nødvendig nivå, må utdanningen også være tilstrekkelig relevant for godkjenningsområdet det søkes om. Kravet til relevans understreker at utdanningen må gi teoretisk kompetanse innen det fagområdet foretaket søker sentral godkjenning for. Det vises i denne sammenheng til en uttalelse fra Kommunal- og distriktsdepartementet av 22.01.2018, hvor departementet gir en tolkningsuttalelse vedrørende forståelsen av SAK10 § 11-2 om utdanningsnivåer. I tolkningsuttalelsen uttaler også departementet følgende om kravet til relevant utdanning gitt i SAK10 § 11-3:

«Det fremgår således direkte av forskriftens ordlyd at det er et grunnleggende vilkår at både utdanning og praksis må være relevant for området det søkes om. Kravet om at utdanningen må være relevant er ment å understreke at foretaket, i tillegg til praksis, må ha nødvendig teoretisk kompetanse innenfor sitt fagområde (eks. arkitektur, konstruksjonsteknikk, murarbeid mv.).»

Ved vurderingen av om utdanningen anses som relevant vil fagretning og fagkombinasjon være sentralt, jf. SAK10 § 11-3 og tilhørende veiledning. Et avgjørende moment vil være om utdanningens innhold og fagretning gjenspeiler det påklagede godkjenningsområdets innhold og arbeidsoppgaver.

Foretaket anfører som nevnt at foretaket burde kvalifisere for å få sentral godkjenning for dette godkjenningsområdet på bakgrunn av Nancy Urevatn som faglig leder. Det er derfor hennes kvalifikasjoner som først og fremst vil være gjenstand for vurdering.

For Urevatn er det som nevnt dokumentert kompetansebevis som viser at hun i 2005 og 2007 har oppnådd kompetanse i videregående opplæring innenfor tekniske byggfag, herunder grunnkurs og videregående kurs I og II innen teknisk tegning.

Direktoratet bemerker at slik utdanning innen teknisk tegning vurderes tilsvarende nivå a, fag-/svennebrev, og dermed oppfyller kravet til nødvendig utdanningsnivå for funksjonen utførende i tiltaksklasse 1. Etter en nærmere gjennomgang av innsendt dokumentasjon fremgår det imidlertid ikke klart at utdanningen til Urevatn er fullført og bestått, og at kravet til nødvendig utdanningsnivå er oppfylt for henne. Utdanning kan som nevnt dokumenteres ved å legge frem kopi av vitnemål eller kvalifikasjonsbevis. Det avgjørende er at det fremgår av dokumentasjonen at utdanningen er fullført og bestått. Et kompetansebevis er i utgangspunktet dokumentasjon på at et eller flere fag, eller deler av videregående opplæring av fullført, men som ikke kvalifiserer for vitnemål eller fag-/svennebrev. På bakgrunn av dette finner ikke direktoratet at det er dokumentert at kravet til utdanningsnivå er fullført for Urevatn.

Dette ble dessverre ikke fanget opp av direktoratet i søknadsomgangen. Avslaget ble som nevnt begrunnet med at det ikke var dokumentert tilstrekkelig relevant utdanning. Direktoratet ønsker derfor å vurdere utdanningens relevans, uavhengig av om kravet til utdanningsnivå er oppfylt.

Utførelse av innmåling og utstikking av tiltak omfatter innmåling av tilstrekkelig antall faste punkter i terrenget, som grunnlag for å fastlegge tiltakets plassering på situasjonsplan (polygonpunkter, grensemerker, nabobygg høyder på ledninger, manglende detaljer i kart med mer) og overføring av tiltakets plassering med utstikking av punkter fra koordinatfestet situasjonsplan til terreng, samt høydeplassering, jf. SAK10 § 13-5 tredje ledd bokstav a og tilhørende veiledning.

For at en utdanning skal anses relevant for dette godkjenningsområdet er det følgelig avgjørende at utdanningen innehar opplæring i fagområder knyttet til geomatikk.

Det fremgår av de innsendte kompetansebevisene for Urevatn at hun har hatt opplæring i blant annet teknisk tegning, maskinfag, byggfag, statikk- og fasthetslære, verktøylære, material-/produkt-/bransjelære og byggteknikk. Utdanning som teknisk tegner har tradisjonelt rettet seg mot å lage tekniske arbeidstegninger for bygg, maskiner og anleggsprosjekter, illustrasjoner og 3D-modeller.

Direktoratet finner etter dette at utdanning som teknisk tegner ikke gjenspeiler godkjenningsområdets innhold og arbeidsoppgaver i tilstrekkelig grad, da den ikke gir opplæring i relevante emner knyttet til kart og oppmåling, eller geomatikk for øvrig. Direktoratet vurderer derfor at utdanningen ikke er tilstrekkelig relevant for utførelse av innmåling og utstikking av tiltak. Direktoratet har ikke sett det hensiktsmessig å etterspørre

ytterligere dokumentasjon på at utdanningen er fullført og bestått, da utdanningen etter ovennevnte ikke anses å være tilstrekkelig relevant for det påklagede godkjenningsområdet.

Kravet til utdanning, herunder krav til både relevans og nødvendig nivå, er dermed ikke oppfylt for Nancy Urevatn.

Når det gjelder øvrig faglig ledelse er det som nevnt dokumentert en rekke svennebrev og mesterbrev i rørleggerfaget. Det er også dokumentert at Hans Morten Frøiland har fagbrev i platearbeiderfaget, og at Jens Reiersdal har fagbrev i elektrikerfaget.

Både svennebrev og mesterbrev oppfyller kravet til nødvendig utdanningsnivå for funksjonen utførende i tiltaksklasse 1. Spørsmålet blir derfor om noen av de ovennevnte utdanningene er tilstrekkelig relevant for utførelse av innmåling og utstikking av tiltak.

Utdanning som rørlegger gir kunnskap om rørtekniske installasjoner, herunder montering av ulike rørsystemer og komponenter for alle typer installasjoner. Vanlige arbeidsoppgaver for en rørlegger er installasjon av vann- og avløpsledninger, montering av ledningsnett, utstyr og armatur i sanitæranlegg, installasjon av ledningsnett, utstyr og armatur i vannbårne varmeanlegg, og montering av gass-, sprinkler-, trykkluft og isvannanlegg. Direktoratet finner etter dette at utdanningen som rørlegger ikke er relevant for godkjenningsområdet innmåling og utstikking av tiltak.

Utdanning som elektriker gir kunnskap om elektriske anlegg og elektroniske kommunikasjonsnett, herunder oppbygning, drift og vedlikehold av elektriske installasjoner, utstyr og maskiner. Vanlige arbeidsoppgaver for en elektriker er montering, kobling, programmering, installasjon og vedlikehold av elektriske og elektroniske systemer og anlegg, reparasjon av elektrisk utstyr, utvikling av nye elektroniske produkter, konfigurering og programmering av utstyr og komponenter, etc. Direktoratet finner etter dette at utdanningen som elektriker ikke er relevant for godkjenningsområdet innmåling og utstikking av tiltak.

Utdanning som platearbeider gir kunnskap om produksjonsprosesser, materialer og konstruksjoner. En platearbeider håndterer materialer, hjelpestoffer, verktøy og maskiner for materialbearbeiding og utformer plater, rør og profiler og setter dette sammen til større konstruksjoner. Direktoratet finner etter dette at utdanningen som platearbeider ikke er relevant for godkjenningsområdet innmåling og utstikking av tiltak.

Det er også dokumentert at Hans Morten Frøitland har høyere fagskolegrad innen maskin, og at Kai Magne Frøitland har høyere fagskolegrad innen VVS-teknikk.

Utdanningen innen maskin har opplæring i fag som materiallære, elektro/automatisering, mekanikk, konstruksjonsteknikk, tilvirkningsteknikk, energiteknikk, bil- og motorteknikk. Utdanningen innen VVS-teknikk har opplæring i fag som materiallære,

elektro/automatisering, mekanikk, konstruksjonsteknikk, teknisk varmelære, varmeteknikk, husbyggingsteknikk, reguleringsteknikk, ventilasjons- og klimateknikk og sanitærteteknikk. Ingen av disse utdanningene inneholder relevante fag innen geomatikk og anses derfor ikke relevant for det påklagede godkjenningsområdet.

Utdanningskravet, herunder krav til relevant utdanning, er dermed ikke oppfylt.

Krav til praksis

Som følge av at kravet til utdanning ikke er oppfylt, er det ikke nødvendig å gå detaljert igjennom referanseprosjektene for å kunne avgjøre klagen. Direktoratet bemerker likevel kort at foretaket har vist til referanseprosjekter oppført som praksis tilhørende Nancy Urevatn fra tidligere arbeidsforhold som omhandler arbeider som omfattes av det påklagede godkjenningsområdet. Relevant praksis vil imidlertid si at den bygger på den utdanningen som kreves, og praksis kan ikke veie opp for manglende relevant utdanning, jf. SAK10 § 11-3.

Til foretakets anførsel om at direktoratet må kunne vektlegge realkompetanse, ved å la lang erfaring veie opp for manglende utdanning, bemerkes det at direktoratet må forholde seg til de forskriftsfestede kravene til utdanning i SAK10 §§ 11-2 og 11-3, og at foretaket ved søknad om sentral godkjenning må dokumentere at dets faglige ledelse oppfyller krav til både relevant utdanning og praksis som er tilpasset omsøkte godkjenningsområder. I dette ligger at utdanningen må være relevant for omsøkte godkjenningsområder, i tillegg til at den oppfyller kravet til nødvendig utdanningsnivå etter inndelingen i tiltaksklasser og funksjoner i henhold til tabellen i SAK10 § 11-3. Direktoratet har som nevnt ikke anledning til å la praksis veie opp for manglende relevant utdanning.

Konklusjon

På bakgrunn av det ovenfor nevnte finner direktoratet at Modalsli Rør Lister AS verken i søknaden eller i klagesaksomgangen har dokumentert at det har tilstrekkelige kvalifikasjoner til å få sentral godkjenning for godkjenningsområdet utførelse av innmåling og utstikking av tiltak i tiltaksklasse 1.

Direktoratet har etter dette kommet til at klagen ikke kan tas til følge.

Direktoratet gjør for øvrig oppmerksom på at foretaket igjen kan søke om sentral godkjenning for ansvarsrett når det kan dokumenteres at vilkårene i kapittel 11, og øvrige vilkår etter forskrift om byggesak (byggesaksforskriften) av 26.03.2010 nr. 488 er oppfylt.

Oppsummering:

Direktoratet for byggkvalitet finner ikke å kunne ta klagen til følge for det påklagede godkjenningsområdet.»

**Sak 15/23 Klage på vedtak om fornyelse av sentral godkjenning fra
VASLAND MASKIN AS (klagesaksnr. 2023/585).**

Klagenemnda viser til oversendelse av saken fra direktoratet. Klagenemnda kan prøve alle sider av saken, herunder ta hensyn til nye omstendigheter, jf. fvl. § 34.

Vedtak:

Klagen tas ikke til følge.

Vedtaket er endelig og kan ikke påklages, jf. byggesaksforskriften § 13-10.

Klagenemnda er i det alt vesentlige og i resultatet enig med direktoratet. Det hitsettes fra direktoratets redegjørelse, vurdering og vedtak:

«Klagen gjelder

Klagen gjelder avslag på søknad om sentral godkjenning for følgende godkjenningsområde:

- Utførelse av landskapsutforming i tiltaksklasse 2

I klage innsendt 13.04.2023 ble vedtak av 27.03.2023 påklaget av foretaket. Klagen er rettidig, jf. forvaltningsloven § 29.

Bakgrunn

Direktoratet for byggkvalitet mottok 09.02.2023 søknad om fornyelse av sentral godkjenning for ansvarsrett.

I vedtak datert 27.03.2023 avslo direktoratet søknaden i sin helhet. Følgende godkjenningsområder ble ikke innvilget:

- Ansvarlig søker i tiltaksklasse 1
- Prosjektering av veg, utearealer og landskapsutforming i tiltaksklasse 1
- Prosjektering av vannforsynings- og avløpsanlegg i tiltaksklasse 1
- Utførelse av veg- og grunnarbeider i tiltaksklasse 2
- Utførelse av landskapsutforming i tiltaksklasse 2
- Utførelse av vannforsynings- og avløpsanlegg i tiltaksklasse 2
- Utførelse av riving og miljøsanering i tiltaksklasse 1

Avslaget ble begrunnet med at foretaket hadde restanser, og dermed ikke oppfylte seriositetsvilkåret i byggesaksforskriften (SAK10) § 13-1a første ledd bokstav c.

Godkjenningsområder innvilget i klagesaksomgangen

Direktoratet tar klagen til følge når det gjelder følgende godkjenningsområder:

- Ansvarlig søker i tiltaksklasse 1

- Prosjektering av veg, utearealer og landskapsutforming i tiltaksklasse 1
- Prosjektering av vannforsynings- og avløpsanlegg i tiltaksklasse 1
- Utførelse av veg- og grunnarbeider i tiltaksklasse 2
- Utførelse av landskapsutforming i tiltaksklasse 1
- Utførelse av vannforsynings- og avløpsanlegg i tiltaksklasse 2
- Utførelse av riving og miljøsanering i tiltaksklasse 1

Det vil si at foretaket har fått innvilget disse godkjenningsområdene. Det ble ved avgjørelsen sett hen til at foretaket ikke lenger har restanser og at seriøsitetvilkåret i SAK10 § 13-1a første ledd bokstav c derfor var oppfylt. Øvrige vilkår for sentral godkjenning for de ovennevnte godkjenningsområdene var også oppfylt. Flere av godkjenningsområdene er innvilget i henhold til overgangsbestemmelsen i SAK10 § 20-3.

Generelle opplysninger om foretaket

Vasland Maskin AS fikk sentral godkjenning første gang 10.03.2011. I perioden 10.03.2020 – 10.03.2023 hadde foretaket sentral godkjenning for følgende godkjenningsområder:

- Ansvarlig søker i tiltaksklasse 1
- Prosjektering av veg, utearealer og landskapsutforming i tiltaksklasse 1
- Prosjektering av vannforsynings- og avløpsanlegg i tiltaksklasse 1
- Utførelse av veg- og grunnarbeider i tiltaksklasse 2
- Utførelse av landskapsutforming i tiltaksklasse 1
- Utførelse av vannforsynings- og avløpsanlegg i tiltaksklasse 2
- Utførelse av riving og miljøsanering i tiltaksklasse 1

Samtlige godkjenningsområder, med unntak av utførelse av landskapsutforming i tiltaksklasse 1 og utførelse av riving og miljøsanering i tiltaksklasse 1, var innvilget i henhold til overgangsbestemmelsen i SAK10 § 20-3.

Foretaket har ifølge Arbeidsgiver- og arbeidstakerregisteret 25 inntektsmottakere og ligger i Lyngdal kommune i Agder fylke. Leif Roger Vasland er daglig leder. Han har fagbrev i anleggsmaskinførerfaget fra 1995 samt 50 fagskolepoeng fra delstudium i bergteknikk ved Stjørdal Fagskole fra 2015.

Foretaket har også dokumentert at kontormedarbeider Tone Marie Usland har bachelorgrad innen Political Science (statsvitenskap) fra 2013 samt fagbrev i logistikkfaget fra 2015.

Videre er det dokumentert at ansatte Vetle Øydna, Torleif Birkeland, Reidar Håland og Helge Juvastøl alle har fagbrev i fjell- og bergverksfaget.

Det er også dokumentert en rekke kurs og sertifikater tilhørende ovennevnte.

Foretaket driver maskinentreprenørvirksomhet, herunder sprenging, graving og transport, og alt som hører naturlig under dette. Foretaket er i Enhetsregisteret registrert med næringskoden 43.120 Grunnarbeid.

Saksgang

09.02.2023 Søknad

22.02.2023 Foreløpig svarbrev om innhenting av ytterligere opplysninger

07.03.2023 Foreløpig svarbrev om ny frist for innsending av opplysninger

07.03.2023 Foreløpig svarbrev om ny frist for innsending av opplysninger

16.03.2023 Mottatt tilleggsinformasjon

27.03.2023 Vedtak om sentral godkjenning (Avslag)

13.04.2023 Klage på avslag arkivert hos direktoratet

Foretakets anførsler

Foretaket skriver i klagen at foretaket forespurte i søknaden om direktoratet kunne legge søknaden til behandling litt frem i tid, da foretaket visste at de fremdeles hadde restanser hos Skatteetaten, men at den ville bli nedbetalt i løpet av kort tid. Foretaket ber derfor om en ny behandling av søknaden.

I søknaden har foretaket også opplyst om at de ikke har fagkompetansen som kreves for utførelse av landskapsutforming i tiltaksklasse 2, men at de derimot har erfaring som tilsier at de burde få sentral godkjenning for området.

Det henvises for øvrig til klagen.

Vurdering

Direktoratet har vurdert klagen og funnet at den ikke kan føre frem hva gjelder sentral godkjenning for godkjenningsområdet utførelse av landskapsutforming i tiltaksklasse 2.

I henhold til SAK10 § 11-1 andre ledd og tilhørende veiledning skal foretaket i søknad om sentral godkjenning for ansvarsrett dokumentere at faglig ledelse er fast ansatt i foretaket og oppfyller krav til relevant utdanning og praksis som er tilpasset det omsøkte godkjenningsområdet. Relevant utdanning og praksis for et godkjenningsområde skal som utgangspunkt være knyttet til samme person. Foretaket må også oppfylle seriøsitetsvilkårene i SAK10 § 13-1a, herunder at foretaket ikke skal ha forfalt og ubetalt skatt, forskuddstrekk, arbeidsgiveravgift eller merverdiavgift.

Seriøsitetsvilkår – krav til at foretaket ikke skal ha forfalt og ubetalt skatt, forskuddstrekk, arbeidsgiveravgift eller merverdiavgift

Seriøsitetsvilkårene i SAK10 § 13-1a innebærer blant annet at foretak som søker om eller har sentral godkjenning ikke skal ha forfalt og ubetalt skatt, forskuddstrekk, arbeidsgiveravgift eller merverdiavgift, jf. SAK10 § 13-1a første ledd bokstav c. Direktoratet innhenter automatisk skatteopplysninger fra Skatteetaten.

I søknadsomgangen ble foretaket i brev av 22.02.2023 orientert om at de hadde restanser. Foretaket ble videre gitt en frist på to uker til å betale restansene. Etter telefonsamtale med foretaket fikk foretaket forlenget frist til 27.03.2023. I vedtak av 27.03.2023 fikk foretaket som nevnt avslag på sin søknad om sentral godkjenning da foretaket fortsatt hadde restanser.

Ved behandling av klagen har foretaket ikke lenger restanser, og seriøsitetvilkårene som følger av SAK10 § 13-1a er derfor oppfylt.

Forholdet til overgangsbestemmelsen i SAK10 § 20-3

Overgangsbestemmelsen i SAK10 § 20-3 innebærer at foretak som søker fornyelse av sin sentrale godkjenning kan vurderes etter de mer lempelige kompetansekravene som gjaldt før 01.01.2016, hvor langvarig og god praksis kunne kompensere for manglende utdanningsnivå. Bestemmelsen gjelder frem til 01.07.2025 og ble innført for at foretakene skulle få tid til å oppgradere sin formalkompetanse og tilpasse seg regelverket.

For at overgangsbestemmelsen skal komme til anvendelse, må foretaket søke om fornyelse av sentral godkjenning. Det vil si at foretaket på søknadstidspunktet må ha en gyldig sentral godkjenning for de godkjenningsområdene og tiltaksklassene det søker fornyelse av, og at den nye søknaden må være innsendt innen utløpet av forrige godkjenningsperiode. Vurdering av om praksis i det enkelte tilfellet kan kompensere for manglende utdanningsnivå, er en konkret skjønnsmessig vurdering.

Vasland Maskin AS hadde i forrige godkjenningsperiode sentral godkjenning for utførelse av landskapsutforming i tiltaksklasse 1, og søkte fornyelse av den sentrale godkjenningen 09.02.2023. Det følger av ovennevnte at ettersom foretaket hadde godkjenning i tiltaksklasse 1 og ikke tiltaksklasse 2 kommer ikke overgangsbestemmelsen til anvendelse for tiltaksklasse 2. Foretakets kvalifikasjoner må etter dette vurderes opp mot kvalifikasjonskravene i SAK10 kapittel 11 på vanlig måte for dette godkjenningsområdet. Dette ble også stadfestet av klagenemnda for sentral godkjenning i sak 3/20, der Vasland Maskin AS påklagde avslag på søknad om fornyelse av sentral godkjenning for blant annet godkjenningsområdet utførelse av landskapsutforming i tiltaksklasse 2.

Utførelse av landskapsutforming i tiltaksklasse 2

Krav til utdanning

Utdanningskravet for foretak som søker sentral godkjenning for funksjonen ansvarlig utførende i tiltaksklasse 2 er mesterbrev eller tilsvarende, med tilhørende tre års relevant praksis, jf. SAK10 §§ 11-2 og 11-3 og tilhørende veiledning. Relevant utdanning for dette godkjenningsområdet vil for eksempel være mesterbrev i anleggsgartnerfaget eller høyere fagskolegrad innen anlegg.

Ved søknad om sentral godkjenning skal utdanningsnivåene i SAK10 § 11-2 være oppfylt i henhold til de funksjonene og tiltaksklassene foretaket søker om, jf. SAK10 § 11-3. Utdanning kan dokumenteres ved å legge frem kopi av vitnemål eller kvalifikasjonsbevis, jf. SAK10 § 11-1 andre ledd med tilhørende veiledning. Direktoratet vurderer at foretaket må kunne vise til en fullført utdanning i form av vitnemål eller lignende dokumentasjon på fullført utdanning for at kravene til nødvendig utdanningsnivå skal anses oppfylt. Dette er også stadfestet av Klagenemnda for sentral godkjenning flere ganger, ref. blant annet nemndas saksnummer 59/20, 26/21, 14/22 og 5/23.

Foretaket har dokumentert at daglig leder Leif Roger Vasland har fagbrev i anleggsmaskinførerfaget fra 1995. Utdanningen er relevant, men oppfyller ikke kravet til nødvendig utdanningsnivå for funksjonen utførende i tiltaksklasse 2. Det samme gjelder for det dokumenterte delstudiet. Ettersom det ikke er dokumentert at utdanningen er fullført og bestått i form av vitnemål eller tilsvarende dokumentasjon på fullført fagskoleutdanning på 120 studiepoeng anses ikke kravet til nødvendig utdanningsnivå oppfylt.

Videre er det dokumentert flere andre i foretaket med fagbrev. Som nevnt over oppfyller ikke fag-/svennebrev kravet til nødvendig utdanningsnivå for det påklagede godkjenningsområdet.

Det er også dokumentert at kontormedarbeider Tone Marie Usland har bachelorgrad innen Political Science (statsvitenskap) fra 2013. Bachelorgrad oppfyller kravet til nødvendig utdanningsnivå for godkjenningsområdet. I tillegg til å være på nødvendig nivå, må utdanningen også være tilstrekkelig relevant for godkjenningsområdet det søkes om. Spørsmålet blir derfor om den dokumenterte utdanningen til Usland er tilstrekkelig relevant for utførelse av landskapsutforming.

Ved vurderingen av om utdanningen anses som relevant vil fagretning og fagkombinasjon være sentralt, jf. SAK10 § 11-3 og tilhørende veiledning. Et avgjørende moment vil være om utdanningens innhold og fagretning gjenspeiler det påklagede godkjenningsområdets innhold og arbeidsoppgaver.

Fagområdet landskapsutforming omfatter opparbeidelse og planering av grøntanlegg, idrettsanlegg, mindre veier og plasser, legging av dekker med belegningsstein, utførelse av forstøttinger og skråningsbeskyttelse samt natursteinsarbeider m.v., jf. SAK10 § 13-5 tredje ledd bokstav c med tilhørende veiledning. For at en utdanning skal anses som relevant for dette godkjenningsområdet er det avgjørende at utdanningen innehar opplæring i relevante fag innen anleggsteknikk, herunder grunnarbeid, utforming av anlegg med forskjellige materialer som naturstein og betong, og utførelse av arbeid med plantematerialer og vekstmedier.

Bachelorprogrammet i statsvitenskap gir grunnkompetanse innenfor offentlig politikk og administrasjon, sammenlignende politikk, internasjonal politikk, politisk teori, organisasjonsteori samt forskningsmetode og statistikk.

Direktoratet finner derfor at den dokumenterte utdanningen til Usland ikke gjenspeiler det påklagede godkjenningens innhold og arbeidsoppgaver. Utdanningen vurderes dermed til å ikke være tilstrekkelig relevant for utførelse av landskapsutforming.

Det er også dokumentert en rekke kurs og sertifikater for ansatte og faglig ledelse i foretaket. Til dette vil direktoratet bemerke at byggesaksforskriften stiller krav om formell utdanning. Kompetanse i form av kurs, seminar eller andre autorisasjoner i etterkant av utdanning kan derfor ikke veie opp for manglende formell, relevant utdanning.

Utdanningskravet er dermed ikke oppfylt.

Krav til praksis

Som følge av at kravet til utdanning ikke er oppfylt, er det ikke nødvendig å gå detaljert igjennom referanseprosjektene for å kunne avgjøre klagen. Direktoratet bemerker likevel kort at foretaket har vist til arbeider som omfattes av godkjenningens område, men at det ikke er anledning til å la praksis veie opp for manglende utdanningsnivå utover de tilfellene som overgangsbestemmelsen omfatter, jf. SAK10 §§ 11-3 og 20-3.

Konklusjon

På bakgrunn av det ovenfor nevnte finner direktoratet at Vasland Maskin AS verken i søknaden eller i klagesaksomgangen har dokumentert at det har tilstrekkelige kvalifikasjoner til å få sentral godkjenning for godkjenningens område utførelse av landskapsutforming i tiltaksklasse 2.

Direktoratet har etter dette kommet til at klagen ikke kan tas til følge.

Direktoratet gjør for øvrig oppmerksom på at foretaket igjen kan søke om sentral godkjenning for ansvarsrett når det kan dokumenteres at vilkårene i kapittel 11, og øvrige vilkår etter forskrift om byggesak (byggesaksforskriften) av 26.03.2010 nr. 488 er oppfylt.

Oppsummering:

Direktoratet for byggkvalitet finner ikke å kunne ta klagen til følge for det påklagede godkjenningens område.»

**Sak 16/23 Klage på vedtak om sentral godkjenning fra
RAULAND BYGGTJENESTE AS (klagesaksnr. 2023/786).**

Klagenemnda viser til oversendelse av saken fra direktoratet. Klagenemnda kan prøve alle sider av saken, herunder ta hensyn til nye omstendigheter, jf. fvl. § 34.

Vedtak:

Klagen tas ikke til følge.

Vedtaket er endelig og kan ikke påklages, jf. byggesaksforskriften § 13-10.

Klagenemnda er i det alt vesentlige og i resultatet enig med direktoratet. Det hitsettes fra direktoratets redegjørelse, vurdering og vedtak:

«Klagen gjelder

Klagen gjelder vurderingen for følgende godkjenningsområde ved søknad om fornyelse av sentral godkjenning:

- Ansvarlig søker i tiltaksklasse 1

Rauland Byggjeneste AS fikk innvilget godkjenningsområdet ansvarlig søker i tiltaksklasse 1 i henhold til overgangsbestemmelsen i byggesaksforskriften (SAK10) § 20-3. Foretaket ber i klagen om at deres sentrale godkjenning som ansvarlig søker kan fortsette utover utløpet av overgangsordningen 01.07.2025.

I klage innsendt 26.04.2023 ble vedtak av 05.04.2023 påklaget av foretaket ved Finn Germand Haugen og Øystein Haugen. Klagen er rettidig, jf. forvaltningsloven § 29.

Bakgrunn

Direktoratet for byggkvalitet mottok 10.03.2023 søknad om fornyelse av sentral godkjenning for ansvarsrett.

I vedtak datert 05.04.2023 innvilget direktoratet søknaden. Følgende godkjenningsområde ble innvilget i henhold til overgangsbestemmelsen i SAK10 § 20-3:

- Ansvarlig søker i tiltaksklasse 1

Ovennevnte godkjenningsområde ble innvilget kompensert for manglende utdanningsnivå, med bakgrunn i at foretaket hadde dokumentert svennebrev i tømmerfaget, relevant og langvarig praksis samt det forhold at foretaket hadde hatt sentral godkjenning for dette godkjenningsområdet tidligere og søkte om fornyelse av godkjenningen, jf. SAK10 § 20-3.

Følgende godkjenningsområde ble innvilget fullt ut:

- Utførelse av tømmerarbeid og montering av trekonstruksjoner i tiltaksklasse 1

Generelle opplysninger om foretaket

Rauland Byggtjeneste AS fikk sentral godkjenning første gang 27.06.2014. Foretaket har siden den gang hatt løpende sentral godkjenning for godkjenningsområdene ansvarlig søker i tiltaksklasse 1 og utførelse av tømrerarbeid og montering av trekonstruksjoner i tiltaksklasse 1.

Foretaket har ifølge Arbeidsgiver- og arbeidstakerregisteret én inntektsmottaker og ligger i Rauland i Vinje kommune i Vestfold og Telemark fylke. Øystein Haugen er daglig leder. Han har svennebrev i tømrerfaget fra 1998.

Foretaket har sin virksomhet innen snekkerarbeid og hva som naturlig hører inn under dette. Foretaket er i Enhetsregisteret registrert med næringskoden 43.320 Snekkerarbeid.

Saksgang

10.03.2023 Søknad

05.04.2023 Vedtak om sentral godkjenning

26.04.2023 Klage på avslag arkivert hos direktoratet

28.04.2023 Brev til foretaket angående klagesak

09.05.2023 Tilsvar fra foretaket

Foretakets anførsler

Ved innsendelse av klagen har foretaket krysset av for at klagen gjelder godkjenningsområdet overordnet ansvar for uavhengig kontroll i tiltaksklasse 1. I brev innsendt 26.04.2023 vises det imidlertid til innvilgelse av sentral godkjenning for godkjenningsområdet ansvarlig søker i tiltaksklasse 1, og at godkjenningsområdet er innvilget i henhold til overgangsbestemmelsen i SAK10 § 20-3.

Foretaket informerer innledningsvis i klagen om at daglig leder Øystein Haugen, som er eneste ansatt i foretaket, ikke har mesterbrev i tømrerfaget, men at han har svennebrev. Videre skriver foretaket at de mener at direktoratet for byggkvalitet er i ferd med å begå en vesentlig feil i sin streben etter å øke kravene i bransjen. Foretaket mener at mesterbrev kan være relevant for større foretak med ressurser til å kunne inkludere slik kompetanse i sin organisasjon, men at det er verre for små foretak som startet i god tro før 01.01.2016 basert på entusiasme og pågangsmot, og som har overlevd til nå på å levere kvalitet. Rauland Byggtjeneste AS viser til at nettopp de er et slikt foretak.

Videre skriver foretaket at Øystein Haugen har drevet som tømrer i 25 år og har levert over 60 byggverk. Foretaket har hatt sentral godkjenning siden 2014, noe som ifølge foretaket har vært svært arbeidsbesparende og forutsigbart, men forklarer at dersom det skal ha noen hensikt for foretaket å fortsette med sentral godkjenning er det nødvendig med godkjenning for både ansvarlig søker og utførelse av tømrerarbeid og trekonstruksjoner i tiltaksklasse 1, også utover datoen for utløp av overgangsordningen.

Foretaket har i den forbindelse forslag til endring av regelverket etter 01.07.2025, og viser til at direktoratet burde nyansere kravet til utdanningsnivå for de minste foretakene i tiltaksklasse 1 som hadde sentral godkjenning før 01.01.2016, og bemerker at ytterligere forlengelse av overgangsordningen utover 01.07.2025 vil virke underlig. Avslutningsvis ber foretaket om at dette innspillet tas med i vurderingen av endelig regler etter 01.07.2025.

Direktoratet ba i brev datert 28.04.2023 om en bekreftelse på om brevet av 26.04.2023 skulle forstås som en formell klage på vedtaket, og det forholdet at foretaket hadde fått innvilget sentral godkjenning for godkjenningsområdet ansvarlig søker i tiltaksklasse 1 i henhold til overgangsbestemmelsen, eller om det skulle forsås som et innspill til vurdering og eventuell utforming av nytt regelverk.

Foretaket besvarte henvendelsen og viste til at det skulle ses bort ifra godkjenningsområdet overordnet ansvar for uavhengig kontroll. Videre viste foretaket til at de har fått innvilget sentral godkjenning for godkjenningsområdet ansvarlig søker i henhold til overgangsbestemmelsen og ber om at godkjenningen for dette området kan fortsette også utover 01.07.2025.

Det henvises for øvrig til klagen og brev fra foretaket datert 03.05.2023.

Vurdering

Direktoratet har vurdert klagen og funnet at den ikke kan føre frem hva gjelder vurderingen for godkjenningsområdet ansvarlig søker i tiltaksklasse 1.

Ansvarlig søker i tiltaksklasse 1

Krav til utdanning

Utdanningskravet for foretak som søker sentral godkjenning for funksjonen ansvarlig søker i tiltaksklasse 1 er mesterbrev eller tilsvarende, med tilhørende fire års relevant praksis, jf. SAK10 §§ 11-2 og 11-3 og tilhørende veiledning. Relevant utdanning for dette godkjenningsområdet vil for eksempel være mesterbrev i tømmerfaget.

Foretaket har som nevnt dokumentert at daglig leder Øystein Haugen har svennebrev i tømmerfaget fra 1998, som ikke oppfyller kravet til nødvendig utdanningsnivå for funksjonen ansvarlig søker i tiltaksklasse 1.

Utdanningskravet er dermed ikke oppfylt.

I søknadsomgangen fikk imidlertid foretaket innvilget godkjenningsområdet i henhold til overgangsbestemmelsen i SAK10 § 20-3.

Vedrørende overgangsbestemmelsen og senere bortfall av den sentrale godkjenningen
Innledningsvis bemerkes det at det er Kommunal- og distriktsdepartementet som har ansvaret for politikkutforming og forvaltning innen en rekke sentrale samfunnsområder, herunder plan- og bygningsloven med forskrifter.

Det ble 01.01.2016 innført en rekke endringer i byggesaksforskriften. Blant annet ble kravene til utdanning flyttet fra veiledning til forskrift og gjort til et absolutt krav. At kravene til utdanning tidligere var gitt i veiledning og ikke i forskrift, åpnet for en skjønnsmessig vurdering av at langvarig og god praksis kunne kompensere for manglende utdanningsnivå. Samtidig som forskriftsendringen i 2016 ble overgangsbestemmelsen i SAK10 § 20-3 innført for at foretakene skulle få tid til å oppgradere sin formalkompetanse og tilpasse seg regelverket. Overgangsbestemmelsen gjaldt i utgangspunktet frem til 01.07.2018, men ble forlenget til 01.07.2020. I påvente av Byggkvalitetutvalgets rapport, der dagens virkemidler for å sikre kvalifiserte og seriøse aktører i byggebransjen skulle vurderes ble ordningen forlenget frem til 01.07.2022. For å gi bransjen mer tid til å omstille seg, ble overgangsordningen så forlenget med enda ett år, frem til 01.07.2023. Kommunal- og distriktsdepartementet besluttet nylig å forlenge overgangsordningen til 01.07.2025 for å sikre forutsigbare rammevilkår for bransjen frem til nye regler er på plass. Det vises i denne sammenheng til pressemelding fra departementet av 08.12.2022.

Overgangsbestemmelsen innebærer at foretak som søker om fornyelse av sin sentrale godkjenning kan vurderes etter de mer lempelige kompetansekravene som gjaldt før 01.01.2016, det vil si hvor langvarig og god praksis kunne kompensere for det manglende utdanningsnivået. Dette er som nevnt et tidsbegrenset unntak som gjelder frem til 01.07.2025. Direktoratet bemerker at det må forholde seg til de forskriftsfestede kravene til utdanning som følger av SAK10 11-3. Direktoratet har ikke anledning til å fravike kravet til nødvendig utdanningsnivå utover de retningslinjer overgangsbestemmelsen setter, gi overgangsbestemmelsen et videre anvendelsesområde eller gi annen dispensasjon fra regelverket.

For øvrig opplyses det om at kommunen, etter søknad fra foretaket, kan godkjenne at krav til utdanning reduseres for ansvarlig søker i tiltaksklasse 1 ved relevant praksis av lengre varighet, jf. SAK10 § 11-4 sjette ledd bokstav b. Den samme muligheten har som nevnt ikke direktoratet, utover tilfellene som omfattes av overgangsbestemmelsen.

Konklusjon

På bakgrunn av det ovennevnte finner direktoratet at Rauland Byggtjeneste AS verken i søknaden eller i klagesaksomgangen har dokumentert at det har tilstrekkelige kvalifikasjoner til å få sentral godkjenning for godkjenningsområdet ansvarlig søker i tiltaksklasse 1 uten henvisning til overgangsbestemmelsen i SAK10 § 20-3.

Direktoratet har etter dette kommet til at klagen ikke kan tas til følge.

Oppsummering:

Direktoratet for byggkvalitet finner ikke å kunne ta klagen til følge for det påklagede godkjenningssområdet.»

Sak 17/23   Eventuelt

Neste klagenemndsmøte blir 12.09.2023 kl.09.00 – 12.00 på Teams.